

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
NEVŞEHİR VALİLİĞİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜĞÜ**

**NEVŞEHİR İLİ 2022 YILI ÇEVRE DURUM
RAPORU**

HAZIRLAYAN:

**NEVŞEHİR ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL
MÜDÜRLÜĞÜ**

NEVŞEHİR - 2023

İÇİNDEKİLER

Sayfa

GİRİŞ	1
A. HAVA	3
A.1. HAVA KALİTESİ.....	3
A.2. HAVA KALİTESİ ÜZERİNE ETKİ EDEN KİRLİTİCİLER	8
A.3. HAVA KALİTESİNİN KONTROLÜ KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR	11
A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları	11
A.4. ÖLÇÜM İSTASYONLARI	16
A.5. ÇEVRESEL GÜRÜLTÜ	22
A.6. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EYLEM PLANI ÇERÇEVESİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR	22
A.7. ULAŞIM VE HAREKETLİLİK	22
A.8 SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	23
B. SU VE SU KAYNAKLARI	24
B.1. İLİN SU KAYNAKLARI VE POTANSİYELİ	24
B.1.1. Yüzeysel Sular	24
B.1.1.1. Akarsular	24
B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar.....	24
B.1.2. Yeraltı Suları	25
B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri	25
B.2. SU KAYNAKLARININ KALİTESİ	26
B.3. SU KAYNAKLARININ KİRLİLİK DURUMU	28
B.3.1. Noktasal kaynaklar	28
B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar	28
B.3.1.2. Evsel Kaynaklar	28
B.3.2. Yayılı Kaynaklar	28
B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar	28
B.3.2.2. Diğer	28
B.5. SEKTÖREL SU KULLANIMLARI VE YAPILAN SU TAHSİSLERİ	29
B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu.....	29
B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	29
B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	30
B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.	30
B.5.2. Sulama.....	30
B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	30
B.5.2.2. Damla, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	30
B.5.3. Endüstriyel Su Temini	30
B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	31
B.5.5. Rekreasyonel Su Kullanımı	31
B.6. ÇEVRESEL ALTYAPI	31
B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri.....	31
B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri.....	34
B.6.3. Düzenli Depolama Tesislerinde Oluşan Sızıntı Sularının Yönetimi	34
B.6.4. Arıtılmış Atıksuların Yeniden Kullanılması veya Bertarafı	34
B.7. TOPRAK KİRLİLİĞİ VE KONTROLÜ.....	35
B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar.....	35
B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi	35

<i>B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar</i>	35
<i>B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği</i>	35
B.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	36
C. ATIK	38
C.1. BELEDİYE ATIKLARI	38
C.2. HAFRİYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARI	40
C.3. SIFIR ATIK YÖNETİMİ.....	40
<i>C.3.1. Eğitimler</i>	40
<i>C.3.2. Atık Getirme Merkezleri</i>	41
<i>C.3.3. Sıfır Atık Belgesi Alan ve Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı</i>	41
C.4. AMBALAJ ATIKLARI.....	43
C.5. TEHLİKELİ ATIKLAR.....	44
C.6. ATIK YAĞLAR.....	46
C.7. ATIK PİL VE AKÜMÜLATÖRLER	47
C.8. BİTKİSEL ATIK YAĞLAR	47
C.9. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER.....	47
C.10. ATIK ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR	48
C.11. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ ARAÇLAR	50
C.12. TEHLİKESİZ ATIKLAR.....	50
<i>C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları</i>	51
<i>C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül</i>	51
<i>C.12.3 Atıksu Arıtma Çamurları</i>	51
C.13. TIBBİ ATIKLAR.....	51
C.14. MADEN ATIKLARI	52
C.15. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	53
Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI	54
Ç.1. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALAR	54
Ç.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	54
D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK	55
D.1. FLORA.....	55
D.2. FAUNA.....	55
D.3. ORMANLAR, MİLLİ PARKLAR VE TABİAT PARKLARI	55
<i>D.3.1. Ormanlar</i>	55
<i>D.3.2. Milli Parklar</i>	56
<i>D.3.3. Tabiat Parkları</i>	56
D.4. ÇAYIR VE MERA.....	56
D.5. SULAK ALANLAR	56
D.6. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA ÇALIŞMALARI	57
<i>D.6.1. Tabiat Anıtları</i>	57
<i>D.6.2. Tabiatı Koruma Alanları</i>	57
<i>D.6.3. Anıt Ağaçlar</i>	57
<i>D.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri</i>	59
<i>D.6.5. Doğal Sit Alanları</i>	59
D.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	59
E. ARAZİ KULLANIMI	60
E.1. ARAZİ KULLANIM VERİLERİ.....	60
E.2. MEKÂNSAL PLANLAMA.....	62
<i>E.2.1. Çevre Düzeni Planı</i>	62
E.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	63

F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	64
F.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ İŞLEMLERİ.....	64
F.2. ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ.....	65
F.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	66
G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI.....	67
G.1. ÇEVRE DENETİMLERİ	67
G.2. ŞİKÂyetLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	68
G.3. İDARİ YAPTIRIMLAR.....	68
G.4. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI.....	70
G.5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	70
H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ	71

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

Çizelge A.1 – Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği limit değerleri ve uyarı eşikleri	6
Çizelge A.2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları	7
Çizelge A.3 - Ulusal hava kalitesi indeksi	7
Çizelge A.4 –2022 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri	8
Çizelge A.5 – 2022 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları	10
Çizelge A.6 - 2022 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler	18
Çizelge A.7 - 2022 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerini aştığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3)	21
Çizelge A.8 - 2022 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerini aştığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3)	21
Çizelge A.9 - 2022 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı	22
Çizelge A.10 – Tamamlanan Bisiklet Yolları	23
Çizelge A.11– Tamamlanan Yeşil Yürüyüş Yolları	23
Çizelge A.12– Tamamlanan Çevre Dostu Sokak	23
Çizelge B.13 –İlin akarsuları	24
Çizelge B.14 - Mevcut göl, gölet ve rezervuarlar	24
Çizelge B.15 – Yeraltı suyu potansiyeli	25
Çizelge B.16 - 2022 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları	26
Çizelge B.17 – 2022 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu	33
Çizelge B.18 – 2022 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu	34
Çizelge B.19 – 2022 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı	34
Çizelge B.20 - 2022 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler	35
Çizelge B.21 – 2022 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları	35
Çizelge B.22- 2022 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)	36
Çizelge B.23 - 2022 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları	36
Çizelge C.24 - 2022 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri	39
Çizelge C.25 – 2022 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri/ Mobil Atık Getirme Merkezleri	41
Çizelge C.26 – 2022 yılı itibariyle sıfır atık sistemini kuran ve belediye geneli temel seviye sıfır atık belgesini alan belediye sayısı	41
Çizelge C.27 - 2022 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan (faaliyet bildiren) ve temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina yerleşkelerin sayısı	42
Çizelge C.28 - 2020 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları	43
Çizelge C.29 - Kayıtlı ekonomik işletme sayısı	43
Çizelge C.30- 2022 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı	43
Çizelge C.31 - 2022 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı	43
Çizelge C.32 - 2020 yılında atık işleme yöntemine göre atık miktarları*	45
Çizelge C.33 – 2020 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları	46

Çizelge C.34 – Yıllar itibariyle atık akü ve pil miktarı (kg)*	47
Çizelge C.35 – 2020 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler	47
Çizelge C.36 – 2020 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler	47
Çizelge C.37 – Yıllar itibariyle toplam ÖTL miktarları (ton/yıl).....	47
Çizelge C.38 – 2020 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar	50
Çizelge C.39 – 2021 yılı teslim alınan ÖTA sayısı.....	50
Çizelge C.40 – 2020 yılı tehlikesiz atıkların miktarı ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri	51
Çizelge C.41 – 2022 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı	52
Çizelge C.42 - Yıllara göre tıbbi atık miktarı.....	52
Çizelge C.43 – 2022 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı	53
Çizelge Ç.44 – 2022 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı	54
Çizelge Ç.45 – 2022 yılında BEKRA denetimi yapılan kuruluş sayısı.....	54
Çizelge E.46 – Arazi kullanım sınıflandırması	61
Çizelge F.47 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2022 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı*	64
Çizelge F.48 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2014-2022 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı	65
Çizelge F.49 – 2014-2022 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı	65
Çizelge F.50 – 2022 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları.....	65
Çizelge G.51 - 2022 yılında ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı.....	67
Çizelge G.52 – 2022 yılında ÇŞİDİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları	68
Çizelge G.53 – 2022 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı	68

GRAFİKLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Grafik A.1 -2022 yılında (Merkez-Avanos) istasyonu (PM ₁₀ -PM ₂₅) parametresi günlük ortalama değer grafiği*	18
Grafik A.2 - 2022 yılında (Merkez-Avanos) istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	18
Grafik A.3- 2022 yılında Merkez istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği*	19
Grafik A.4 - 2022 yılında (Merkez-Avanos) istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	19
Grafik A.5- 2022 yılında (Merkez-Avanos) istasyonu NOX parametresi günlük ortalama değer grafiği*	20
Grafik A.6- 2022 yılında (Merkez-Avanos) istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği*	20
Grafik A.7- 2022 yılında Merkez istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	21
Grafik A.8– 2022 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı	22
Grafik B.9 - 2022 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı	29
Grafik B.10– Yıllar bazında kanalizasyon şebekesi tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam nüfusa oranı	32
Grafik C.11 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı.....	40
Grafik C.12 – Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen il genelindeki bina ve yerleşkelerin sayısı (aynı şekilde belediyeler içinde hazırlanmalıdır) (Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2023).....	42
Grafik C.13– Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı	44
Grafik C.14– Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*	45
Grafik C.15– Yıllar itibariyle ilinde atık madeni yağ miktarları &	46
Grafik C.16 – Yıllar itibariyle toplam ÖTL miktarları (ton/yıl).....	48
Grafik C.17 - Yıllar itibariyle atık elektrikli ve elektronik eşya miktarları (ton)	49
Grafik C.18 - Yıllar itibariyle AEEE işleyen tesis sayısı	49
Grafik C.19– Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikesiz atık yönetimi	50
Grafik E.20– Arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması	60
Grafik F.21– 2022 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı	64
Grafik F.22– 2022 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı	65
Grafik F.23 – 2022 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı.....	66
Grafik G.24 – ÇŞİDİM tarafından 2022 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı.....	67
Grafik G.25 – 2022 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı	68
Grafik G.26 – 2022 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı.....	69
Grafik G.27 - 2022 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı.....	69

HARİTALAR DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Harita A.1-İl ve İlçe Sınırları	2
Harita A.2- HEY Portalı Ulusal PM Emisyonları Dağılım Haritası; (ton/yıl)	4
Harita A.3- NEFES Yazılımı İstanbul İli Kağıthane İlçesi Görseli.....	5
Harita A.4 – Nevşehir ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri	16
Harita D.5- Göreme Tarihi Milli Park Alanı.....	56
Harita E.6 – Nevşehir ilinin Çevre Düzeni Planı	62

RESİMLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Resim D.1- Anıt Ağaç(palamut ağacı).....	57
Resim D.2 – Anıt Ağacı(karadut ağacı).....	58

GİRİŞ

Nevşehir, İç Anadolu Bölgesi'nde yer almakta olup, İlin sınırını doğuda Kayseri, batıda Aksaray, güneyde Niğde ve kuzeyde Yozgat ile Kırşehir oluşturmaktadır.

Nevşehir ilinin yüzölçümü 5.386 km² dir. Kızılırmak vadisinin güney yamacına kurulmuş olan İl merkezinin rakımı 1.150 m dir. İl, doğudan batıya doğru inildikçe çukurluğu artan Kızılırmak vadisinin ikiye ayırdığı, güney ve kuzey bölgelerine doğru gidildikçe yükselen bir konum arz eder.

Erciyes Dağı ile Hasan Dağının aktif birer yanardağ olduğu dönemlerde püskürttükleri lav ve tüflerin milyonlarca yılda yağmur, rüzgar akarsular gibi etkenler yoluyla aşınması sonucu oluşan ve şeklinden dolayı peribacası olarak adlandırılan, dünyada bu kadar yoğun örneği olmayan oluşumlar, bölgemizde turizmi etkileyen en önemli doğal kaynaktır. Peribacaları gibi ilginç jeolojik yapıların yanı sıra, kayalara oyulan yerleşim yerleri de ender doğal ve kültürel merkezlerdendir.

Nevşehir, tarih ve doğanın iç içe geçerek, bütünsel bir güzellik sergilediği beldeleri ve bölgede yaşamış uygarlıkların zenginleştirdiği kültürel birikimi ile Türkiye'nin eşsiz turizm cennetlerinden biridir. Birbirinden güzel kaya kiliseleri, doğal güzellikleri, vadileri ve yeraltı şehirleriyle bir açık hava müzesi durumundadır.

Dünyaca ünlü Türk düşünürü Hacı Bektaş-ı Veli ile Osmanlı döneminin ünlü sadrazamlarından Damat İbrahim Paşa'nın bu bölgede yaşamış olmaları da kültür ve turizm hareketlerinin olumlu yönde gelişmesine büyük katkı sağlamıştır.

Yer altı kaynakları bakımından zengin olan Nevşehir'in Acıgöl ve Derinkuyu yörelerinde perlit; Avanos'ta kaolin, Gülşehir'de barit, tuz ve linyit bulunmaktadır. İlimiz toprakları yer altı suları bakımından da zengin olup, Kozaklı ilçesinde kaplıcalar bulunmaktadır.

Tarım: Mevsim ve yağış şartları sebebiyle tarım ürünleri fazla çeşitli değildir. Tahıl, yumru ve sanayi ürünleri başlıca tarım ürünleridir. Patates üretiminde Nevşehir ili Niğde ve İzmir'den sonra üçüncü sırada bulunur. Ayrıca ilde şekerpancarı, buğday, arpa, çavdar, bakla, nohut, fasulye, mercimek yetiştirilir. Sebzeçilik gelişmiştir. Fakat meyvecilik bilhassa bağcılık önemli yer tutar. Meyve olarak üzüm, elma, zerdali, armut, kayısı, ceviz, dut, iğde, ayva ve badem yetişir.

Hayvancılık: Nevşehir ilinde arazinin ekime tahsis edilmesi sebebiyle yeterli otlak (çayır ve mera) yoktur. Fakat besi hayvancılığı gelişmekte olup, bunun neticesi sığır miktarı artarken, küçükbaş hayvan sayısı gittikçe azalmaktadır.

Madenleri: Nevşehir ili maden bakımından zengin sayılmaz. İşletilmekte olan madenleri azdır. Gülşehir kaya tuzlarından yıllık ortalama 20 bin ton tuz üretilir. İl dahilinde yaklaşık 20 bin ton linyit çıkarılır. İl dahilinde iki kömür ocağı vardır.

Sanayi: Nevşehir'de sanayi yeni gelişmektedir. 10 kişi ve daha fazla işçi çalıştıran sanayi işyeri sayısı 100 civarındadır. Başlıca fabrikaları, meyve suyu, pekmez-marmelat, tuğla, kiremit, plastik hortum, yer karoları ve süs eşyası fabrika ve imalathaneleridir.

Nevşehir, İç Anadolu Bölgesi'nde 38°12' ve 39°20' kuzey enlemleri ile 34°11' ve 35°06' doğu boylamları arasında kalır. Konya kapalı havzasında kalan Derinkuyu ilçesi dışında, bütünüyle Orta Kızılırmak Havzası'na giren Nevşehir, konum itibariyle Türkiye'nin tam ortasında olup, yüzölçümü 5.467 km²'dir. Ülke topraklarının binde 7'sini kaplar. Denizden yüksekliği 1.259 m'dir.

Kaynak: <http://harita.sitesi.web.tr>

Harita A.1: İl ve İlçe Sınırları

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini çözmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirlenici konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd, 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır.

Ülkemizde dış ortam hava kalitesine ilişkin parametrelerin yönetimi Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği gereğince gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, 2022 yılı itibarıyla geçerli olan hava kalitesi limit değerlerine ilişkin bilgi Çizelge A.1'te verilmektedir.

Hava kalitesi limit değerlerinin sağlanması amacıyla hava kalitesi yönetiminin bileşenleri; emisyon envanteri, hava kalitesi modelleme ve hava kalitesi ölçümleri olarak çalışılmaktadır. Son yıllarda gelişen bilgi teknolojileri hava yönetimi alanında kullanılmaya başlanmış web tabanlı coğrafi bilgi teknolojilerini kullanan "Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı" Bakanlığımız sunucularında devreye alınmıştır. Bu portalda tüm kirlenici kaynakların coğrafi lokasyonları ve bilgileri kayıt altına alınmakta ve hava kirliliğine katkıları ortaya konulmaktadır. Meteorolojik/topoğrafik etmenler ve sınır ötesi kirlilik taşınımı, şehirlerimizin kirliliğe katkıları bütüncül olarak değerlendirilmekte ve hava kalitesi haritaları hazırlanmaktadır. HEY Portalı aracılığıyla hava kalitesini iyileştirmek üzere Bakanlığımız önderliğinde yerel politikalar geliştirilmektedir.

Ancak farklı kirlenicilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir bilim insanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirlenicilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesi için iyi, orta, kötü, tehlikeli vb şeklinde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

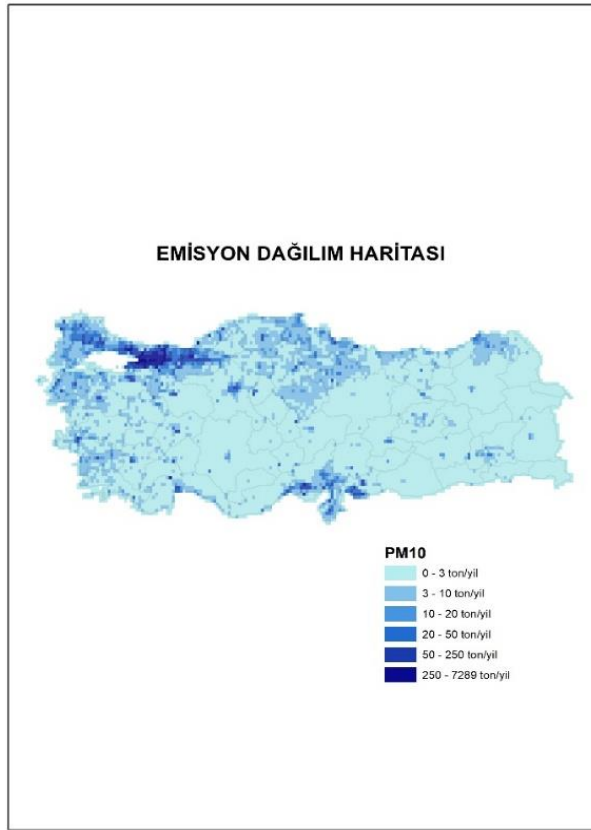
Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği sorunları ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd, 2003a). Bir bölgedeki kirlenici seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önlem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd, 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler, gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (Air Quality Index/AQI) adı

verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirletici için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uygun olarak oluşturulmuştur. 5 temel kirletici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Hava kalitesi yönetimine esas değerlendirme ve politika üretme amaçlı çalışmalar için sadece ölçüm sonuçları yeterli olmamaktadır. Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği çerçevesinde hava kalitesi modelleme araçları ile ulusal ölçekli bütüncül değerlendirmeye altlık oluşturacak hava kalitesi haritaları elde edilmektedir. HEY Portalı aracılığıyla hava yönetimi alanında bilgi işlem teknolojilerinin etkin olarak kullanımıyla, vatandaşlarımızın soludukları ve yarın soluyacakları hava kalitesi hakkında yüksek çözünürlüklü harita bilgisi edinebilmeleri amaçlanmaktadır.

Harita A.2 -HEY Portalı Ulusal PM Emisyonları Dağılım Haritası; (ton/yıl)

Hava kalitesi yönetimi bileşeni olan modelleme çalışmaları Bakanlığımızca hem ulusal/bölgesel /yerel ölçekte yürütülmekte; hem de geliştirilen yerli ve milli NEFES yazılımıyla sokak seviyesinde hava kalitesi değerlerinin 3 Boyutlu ortamda tespit edilmesi için kullanılmaktadır.

Harita A.3- NEFES Yazılımı İstanbul İli Kağıthane İlçesi Görseli

Bakanlığımızca, 5 metreye kadar kısa mesafeleri dahi modelleyebilen 3 boyutlu NEFES yazılımıyla hava kirliliğine neden olan noktalar ve kirlilik kaynağı tespit edilebilmektedir. Geliştirilen yerli ve milli yazılım NEFES ile stratejik hava kalitesi haritaları, 3 boyutlu bina modeli, kent atlası, topoğrafya, trafik yoğunluğu, kavşaklar, binaların yakıt tipi gibi çok sayıda etmen ele alınarak 3 boyutlu ortamda hava kalitesi değerleri halihazırda 37 ilimiz için ortaya konulmaktadır. Şehirlerimizde politikalar için uygulama sürecinin bu yöntemle etkinleştirilmesi planlanmış olup, kalan 44 il için çalışmalar sürdürülmektedir.

NEFES yazılımıyla evsel ısınma, sanayi, kara, deniz, hava ve demiryolu ulaşımına bağlı hava kirliliği kaynak noktaları tespit edilip, kaynağa özgü önlemler geliştirilebilmektedir.

Hava kalitesi tahminlerinin Bakanlık kaynakları ve altyapısıyla gerçekleştirilmesine 2021 yılı itibarıyla başlanmış olup, çalışmaların 81 ilimizde yaygınlaştırılması planlanmaktadır. Bu amaçla hava yönetimine esas faaliyette olan Operasyonel Merkez günlük olarak teknik işlemleri sürdürmektedir.

Çizelge A.1 – Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği limit değerleri ve uyarı eşikleri

KİRLLETİCİ	ORTALAMA SÜRE	LİMİT DEĞER	UYARI EŞİĞİ
		($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	
SO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	350	500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² 'de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	125	
	yıllık ve kış dönemi (Ekosistemin korunması) -insan sağlığının korunması için-	20	
NO ₂	aatlik-insan sağlığının korunması için- (2024 yılı itibarıyla hedeflenen sınır değer mevcuttur)	220	400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² 'de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	yıllık -insan sağlığının korunması için-(2024 yılı itibarıyla hedeflenen sınır değer mevcuttur)	40	
NO _x	yıllık -vejetasyonun korunması için-	30	----
PM ₁₀	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	50	----
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	40	
Pb	yıllık -insan sağlığının korunması için-	0,5	----
Benzen	yıllık -insan sağlığının korunması için-	5	----
CO	maksimum günlük 8 saatlik ortalama (mg/m^3)-insan sağlığının korunması için-	10	----

Çizelge A.2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5.500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5.501-10.000	121-160	51-100
Hassas	101 – 150	251-500	201-500	10.001-16.000 ^L	161-180 ^B	101-260
Sağlıksız	151 – 200	501-850	501-1.000	16.001-24.000	181-240 ^U	261-400
Kötü	201 – 300	851-1.100	1.001-2.000	24.001-32.000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 – 500	>1.101	>2.001	>32.001	>701	>521

L: Limit Değer
B: Bilgi Eşiği
U: Uyarı Eşiği

Çizelge A.3 - Ulusal hava kalitesi indeksi

Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
Hava Kalitesi İndeksi bu aralıkta olduğunda..	..hava kalitesi koşulları..	..bu renkler ile sembolize edilir..	..ve renkler bu anlama gelir.
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi iyi seviyededir.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun olup, hava kirliliğine hassas gruplar orta düzeyde etkilenebilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel halkın etkilenmesi beklenmemektedir.
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Hassas gruplar ciddi sağlık sorunları yaşayabilir. Genel halkın bazı sağlık etkileri yaşaması muhtemeldir.
201 - 300	Kötü	Mor	Nüfusun tamamının hava kirliliğinden etkilenme olasılığı yüksek olup, hassas gruplar açık hava etkinliklerini kısıtlamalıdır.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Herkes, ciddi sağlık etkileri yaşayabilir. Açık hava etkinliklerinden kaçınılmalıdır.

Çizelge A.4 –2022 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri (ÇŞİDİM, 2023)

SEKTÖR	TESİS SAYISI	BACA SAYISI
Ağaç İşleme		
Atık Yakma		
Cam		
Çimento		
Enerji		
Gıda		
Gübre		
Kağıt		
Kimya		
Kireç	1	18
Lastik		
Maden		
Metalurji		
Otomotiv		
Rafineri		
Şeker		
Tekstil		
Jeotermal Enerji (JES)		
TOPLAM	1	18

Bu bilgiler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerimiz tarafından ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Laboratuvar, Ölçüm ve İzleme Dairesi Başkanlığı'nca oluşturulan Sürekli İzleme Merkezinden – (<https://sim.csb.gov.tr/>) elde edilebilir.

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Kirleticiler

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO₂), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO₂ ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO₂), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO₂' nin ozon veya radikallerle (OH veya HO₂ gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibarı ile NO₂ kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO₂ derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO₂ derişimine uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM₁₀), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM₁₀ -10 µm'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 µm'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM₁₀ için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM₁₀ solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkalı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM₁₀'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM₁₀ maruziyetine karşı hassastır. PM₁₀ yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler %100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerlere ulaşılmasının bir sebebi de enverziyon durumudur. CO'in global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m³ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

Enverziyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'in ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve

solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xylene (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.*

Çizelge A.5 – 2022 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları
(Kapadokya Doğalgaz, 2023)

	Katı Yakıt			Doğalgaz		Fuel Oil	
	Kullanım Yeri	Cinsi	Tüketim Miktarı (ton)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (sm ³)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (kg)
Sanayi				Gıda ve İçecekler	40.272		
				Alkol ve alkol ürünleri	1.297.367		
		Tüketim Miktarı (ton)		Tüketim Miktarı (sm ³)		Tüketim Miktarı (m ³)	
Konut				66.422.640			

Enerya Kapadokya Doğalgazdan gelen verilerde, konutlardaki tüketim miktarı 66.422.640 sm³ sanayideki tüketim miktarı ise 1.337.639 sm³'dür.

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları

5491 sayılı Kanunla değişik 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun Ek 6 ncı maddesinde "Hava kalitesinin belirlenmesi, izlenmesi ve ölçülmesine yönelik yöntemler, hava kalitesi sınır değerleri ve bu sınır değerlerin aşılmaması için alınması gerekli önlemler ile kamuoyunun bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesine ilişkin çalışmalar Bakanlıkça yürütülür. Bu çalışmalara ilişkin usûl ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir." hükmü yer almış olup buna istinaden, Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi (HKDY) Yönetmeliği 06 Haziran 2008 tarihli ve 26898 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş; 05/05/2009 tarihli ve 27219 sayılı Resmi Gazetede Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile de söz konusu Yönetmeliğin Ek-I A'sında değişiklik yapılmıştır. Yönetmelikteki bu değişiklikle; 2009 yılı hava kalitesi sınır değerlerinin 01/01/2014 tarihine kadar **kademeli olarak azaltılması** ve o tarihten sonra **Avrupa Birliği hava kalitesi limit değerleri artı tolerans değerlerine başlanarak kademeli bir geçiş** ile AB limit değerlerine uyum sağlanması hedeflenmiş ve 01.01.2014 tarihinde Avrupa Birliği hava kalitesi limit değerlerine uyum sürecinin başlatılması istenmiştir. Bu bağlamda, Yönetmelikte 2014 yılına kadar belirtilen hava kalitesi limit değerlerini ve 2014 yılından sonra AB limit değerlerini sağlamaya yönelik Temiz Hava Eylem Planlarının hazırlanması ve illerde hava kirliliğini azaltmaya yönelik uygulamaların hava kalitesi konusunda ilde çalışan ilgili kurum/kuruluşlarla görüşülüp karara bağlanması Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerinden talep edilmiştir. Bu çerçevede, "2013/37 sayılı Hava Kalitesinin Değerlendirme ve Yönetimi Genelgesi" eki olan EK-III'e göre İlimiz yüksek kirlilik potansiyeli olan iller arasında bulunduğu için (2014-2019) yıllarını kapsayan Temiz Hava Eylem Planı daha önce hazırlanmış olup, (2020-2024) yılları için revize edilmiştir.

2020-2024 yıllarını kapsayan Temiz Hava Eylem Planının sonuç ve değerlendirme kısmında yapılması gereken çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir. Nevşehir'de hava kirliliği mevsimsel özellik gösterdiği, kış ayları, sonbaharın geç dönemleri ile ilkbaharın erken dönemlerinde SO₂'den kaynaklı hissedilen ve tespit edilen kirliliğin mevcut olduğu, Nevşehir'de hava kirliliği kaynağının sanayiden ve motorlu taşıtlardan kaynaklanan bir kirliliğin değil, ısınmadan kaynaklanan bir hava kirliliğinin etkin olduğu, Motorlu taşıtlardan kaynaklanan kirleticilerin de hava kirliliği üzerine etkisinin de mevcut olduğu, özellikle sabah ve akşam saatlerinde yaşanan trafik yoğunluğunun havayı olumsuz etkilediği, Endüstriden kaynaklanan hava kirliliğinin esas olarak yanlış yer seçimi, uygun olmayan yakıt kullanımı ve atık gazların yeterli teknik önlemler alınmadan alıcı ortama verilmesi sonucu meydana geldiği belirtilmiştir.

Sanayiden Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında yapılan tüm bu iyileştirme çalışmalarına rağmen sektörel bazda bazı sanayi tesislerinin kuruluş yerlerinin teknolojilerinin güncelliğini yitirmiş olması nedeniyle bu sektörler için alt yapısı geliştirilmiş yerleşim yerlerinin dışında özel organize sanayi bölgelerinin oluşturulması ve hâlihazırda faaliyette bulunan bu işletmelerin taşınmalarının özendirilmesi için teşvik edilmesi gerektiği,

Nevşehir İl Merkezinde, küçük sanayi siteleri, marangozlar sitesi, şehrin içerisinde kalan fabrikalar bulunduğu, bu bölgeden kaynaklanan kirletici unsurlarda bu bölgenin şehir merkezine olan yakınlığı sebebiyle şehir merkezinin hava kalitesini etkilediği, buna rağmen OSB dışında değişik bölgelerde

lokal çevre kirliliği yaratabilecek ve alt yapı sorunlarının çözümü kapsamında problemler teşkil edecek yapılaşmanın önlenmesi gerektiği,

Şehrin muhtelif bölgelerinde bulunan taş ocaklarının doğrudan yerleşim alanları üzerine bir etkisi olmamakla birlikte, bu tesislerin faaliyetleri sonucu oluşan toz şehrin hava kalitesi üzerine olumsuz etkiler oluşturduğu, Taş Ocakları, Kıрма Eleme Tesisleri, Briket haneler, Mermer Atölyeleri vb. toz oluşumu riski yüksek tesislerin yerleşim alanları dışına taşınmasının sağlanması,

Şehrin yerleşim planlamasında, rüzgârın şehir içinde akışını engelleyecek yapılaşma düzenine engel olunması gerektiği, Sanayi tesisleri ile yerleşim alanları arasında belirli mesafe bırakacak imar düzenlemelerinin yapılması, kent içindeki sanayi tesisi ve imalathanelerin kent yerleşimi dışına taşınması için altyapı çalışmaları yapılması gerektiği ifade edilmiştir.

Kirliliği Azaltmak İçin yetkili kurumlar tarafından yapılması gereken çalışmalar aşağıda yer almaktadır.

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından yürütülmesi gereken çalışmalar

- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen Çevre İzni çalışmaları ile emisyonu olan işletmeler kayıt altına alınmakta ve izlenmektedir. Bu çalışma ile beraber Bakanlığın yürüttüğü AB uyum projelerinde özellikle emisyon azaltımı konusunda iyileştirmeler ve planlamalar yapılması,
- Sanayi tesislerinden, ısıl yanma güçlerine göre çevre izni alması gerekenlerin izinlerini almaları sağlanması,
- En kirli bölgelerden başlanarak ilçe bazında daha kaliteli Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı kömürlerinin dağıtılması,
- Trafik sinyalizasyon sistemlerinin trafik akışı bakımından değerlendirilmesinin yanında ışık bekleme süreleri dikkate alınarak, bekleme sürelerinin değerlendirilmesi, Yeşil dalga, akıllı sinyalizasyon sistemlerinin yaygınlaştırılması;
- Sanayi tesislerinden, ısıl yanma güçlerine göre çevre izni alması gerekenlerin izinlerini almaları sağlanması,
- Çevre ve Şehircilik Müdürlüğüne sanayi tesislerinin denetimlerinde Hava Kirliliğine etkisi olabilecek tesislerin denetim, izin/lisans işlemlerinde önceliklendirilmesi;
- Paydaş kurum/kuruluş Enerya Kapadokya Gaz Dağıtım A.Ş. firması ile çalışmalar yapılarak doğalgaz kullanımının özendirilmesi;
- Bisiklet kullanımının yaygınlaştırılmasının özendirilmesi,
- Yeni kurulması planlanan tesislerin ÇED süreçlerinde emisyon kaynaklı kirlilikler için en uygun üretim teknikleri, yakıt cinsleri ve teknolojik önlemler belirlenecek ve yatırımcılardan bu uygulamalar için taahhüt alınması,

- İl Emniyet Müdürlüğü ve İl Jandarma Komutanlığı ekipleri ile birlikte trafikte seyreden motorlu araçların egzoz denetimlerinin yapılması,
- Egzoz ölçüm yetkisi verilen kuruluşların, egzoz ölçümlerini standartlara uygun yapıp yapmadıkları rutin yapılacak denetimlerle kontrol edilmesi,
- Hava kirliliğinin yaşandığı yerleşim yerlerindeki konutlar, işyerleri ve sanayide güneş enerjisi, jeotermal, ısı pompaları ve benzeri yeni ve yenilenebilir enerji kaynakları ile doğalgazın ısınma amaçlı kullanımının teşvik edilmesi sağlanması,
- Isınmadan Kaynaklı Hava Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'ne göre yetki devri yapılmış Belediye Başkanlıkları ile müşterek denetimler yapılması,

İl ve İlçe Belediyeler tarafından yürütülmesi gereken çalışmalar

- Belediye Başkanlıkları tarafından baca temizliği hakkında duyuru yapılması sağlanacak ve denetimler yapılması,
- Halkı bilinçlendirici broşür ve kitapçıklar bastırılması sağlanması,
- Atık yağların yakıt olarak kullanımının önüne geçilmesi, ona göre dizayn edilen sobaların değişiminin sağlanması
- Kış aylarında plastik ve atık yağ yakılması durumunda ilgililere idari yaptırım uygulanması,
- Avrupa standartlarına yakın bulunan kişi başına düşen 14 m²'lik yeşil alan miktarını artan nüfus miktarına orantılı olarak korumak,
- 2024 yılına kadar 120.000 fidan dikimi gerçekleştirmek,
- Kısa ve orta vadede yeni çevreyolu projesi imar planının tamamlanan kısımlarında yol projelendirme ve imar uygulama çalışmalarının tamamlanması,
- Sanayi alanı olarak planlanan alanların imar uygulamalarının tamamlanması,
- Bisiklet yol ağlarının genişletilmesi,
- Küçük sanayi alanının şehir dışına taşınması,
- Alternatif çevre dostu ulaşım ağlarının arttırılması,
- İşyerleri, kamu kurum ve kuruluşları ve konutlarda ateşçi/kaloriferci belgesi olmayan kaloriferci çalıştırılmaması ve bu konudaki eğitim kurslarının Milli Eğitim Müdürlüğü ile Belediyeler tarafından periyodik zamanlarda düzenlenmesi,
- Bacaların kış dönemi gelmeden bakım, onarım ve baca temizleme işlemlerinin yaptırılması ve yakıt ve yakma sistemlerinin uygunluğu denetlenerek bacada uygun emisyon çıkışlarının sağlanması,

- Hava kirliliğinin yaşandığı yerleşim yerlerindeki konutlar, işyerleri ve sanayide güneş enerjisi, jeotermal, ısı pompaları ve benzeri yeni ve yenilenebilir enerji kaynakları ile doğalgazın ısınma amaçlı kullanımının teşvik edilmesi,
- İlde bulunan mahalle fırınlarından kaynaklanan kirliliğin önüne geçmek adına da fırın bacalarına filtre takılması,
- Yeni yerleşim yerlerinde merkezi ısıtma sistemleri kullanılması,
- Yeşil alanların artırılması, imar planlarındaki hava kirliliğini azaltıcı tedbirlerin uygulamaya konulması,
- Hem yakıttan tasarruf sağlamak hem de hava kirliliğini önlemek amacıyla Enerji Verimliliği Kanunu çerçevesinde yeni binalarda ısı yalıtımı projelerinin uygulanmasına, mevcut binalarda dıştan yalıtım yapılması konusunda bilgilendirmeler yapılmasına,
- Hava kirliliğinin yoğun olduğu günlerde kirliliğinin azaltılması için sobalar ve kaloriferlerin saat 10.00-16.00 saatleri arasında yakılmamasına ve yakılmamasının sağlanmasına,
- Apartmanların kalorifer kazan dairesine derece konulması; kalorifer ve sobaların işyerlerinde, bina iç ortam sıcaklığı 18 °C, konutlarda ise 20 °C den yukarıda olmayacak şekilde yakılmasına,
- Okullarda ve resmi binalarda değiştirilmesi gereken pencerelerin ısı camlı olmasına ve radyatörlerde termostatlı vana kullanılmasına,
- Trafikten kaynaklanan hava kirliliğinin azaltılması, gürültü kirliliği, küresel ısınma üzerinde olumlu etki yaparak insan sağlığının ve çevresini korunması açısından önem taşıyan, ekonomiye de olumlu katkıları olduğu bilinen bisiklet kullanımının yaygınlaştırılması için46 uygun bisiklet yollarının yapılması amacıyla hazırlanan projeler Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca desteklenmekte olup Belediye Başkanlıklarınca projeler yapılmasına,

İl Sağlık Müdürlüğü tarafından yürütülmesi gereken çalışmalar

- Tütün Kontrol Kurulu tarafından kapalı alanlarda sigara kullanımı denetimlerinin artırılarak devam ettirilmesi,
- Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü işbirliği ile öğrencilerin spora teşvik edilmesi için gerekli çalışma ve faaliyetlerin yapılması,
- Çevre ve Hava temizliği konusunda İl Müftülüğünce fırsat buldukça çeşitli vaazlar verilmesi,

Karayolları 6. Bölge Müdürlüğü tarafından yürütülmesi gereken çalışmalar

- İlimize yapılması planlanan çevre yolu projesi Nevşehir Belediye Başkanlığı ile imzalanan protokol doğrultusunda proje aşamasında olup, etüt ve proje mühendislik hizmetleri işi kapsamında ilgili yolun 1. Kısım (km: 0+000-16+750) yatay ve düşey hattı onaylanmış olup, araştırma ve mühendislik hizmetleri devam etmektedir.

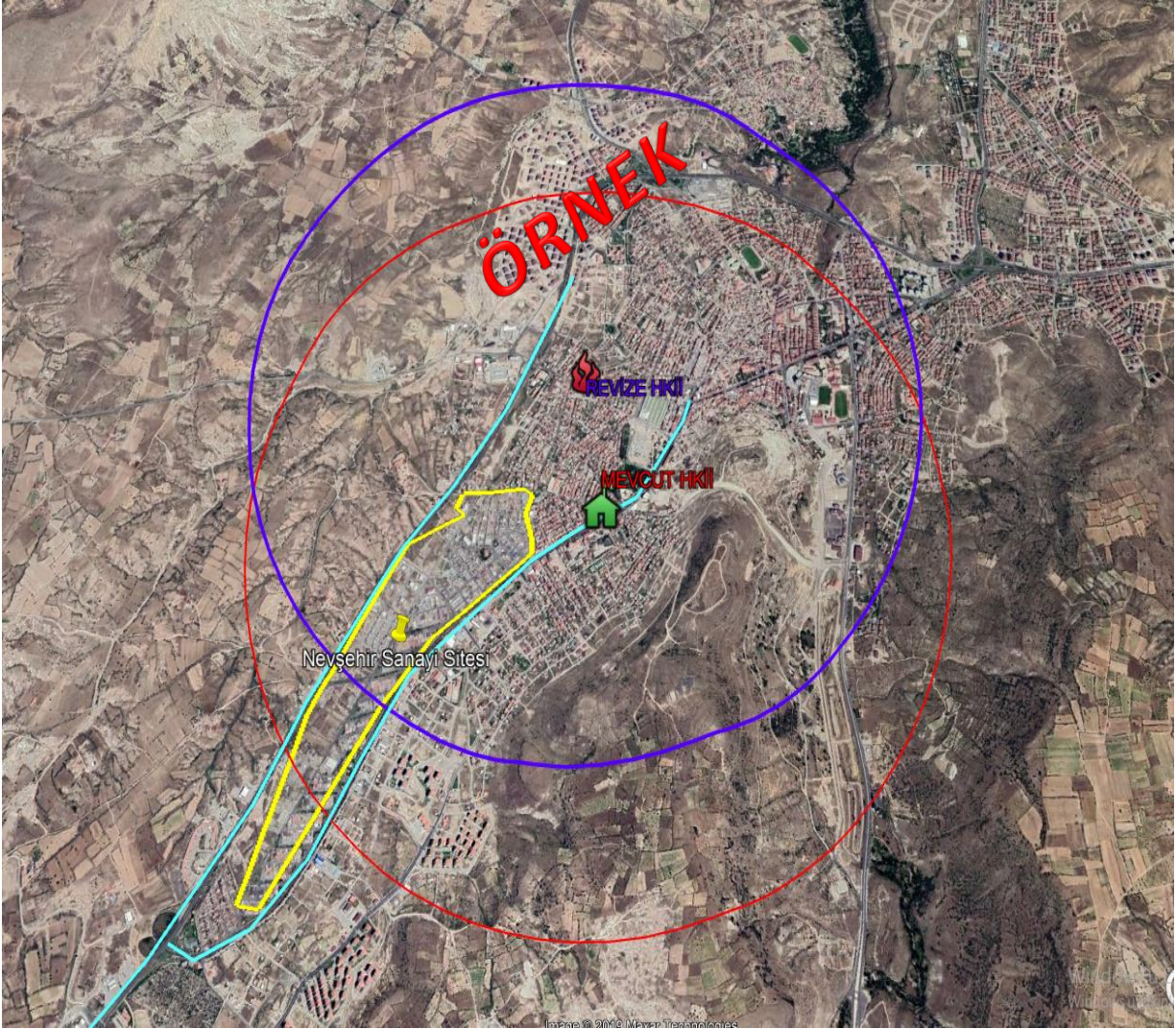
Nevşehir Orman İşletme Müdürlüğü tarafından yürütülmesi gereken çalışmalar

- İlimizde orman alanı 14.938,1 ha olduğu ve orman alanının Nevşehir İlinin %2'sini oluşturduğu bu kapsamda; yılda ortalama 100 ha ağaçlandırma çalışması yapılarak 200.000 adet fidan dikiminin planlandığı belirtilmiş olup 2020-2024 yıllarını kapsayacak şekilde 500 ha ağaçlandırma çalışması ve 1.000,000 adet fidan dikimi yapılması planlanmıştır.

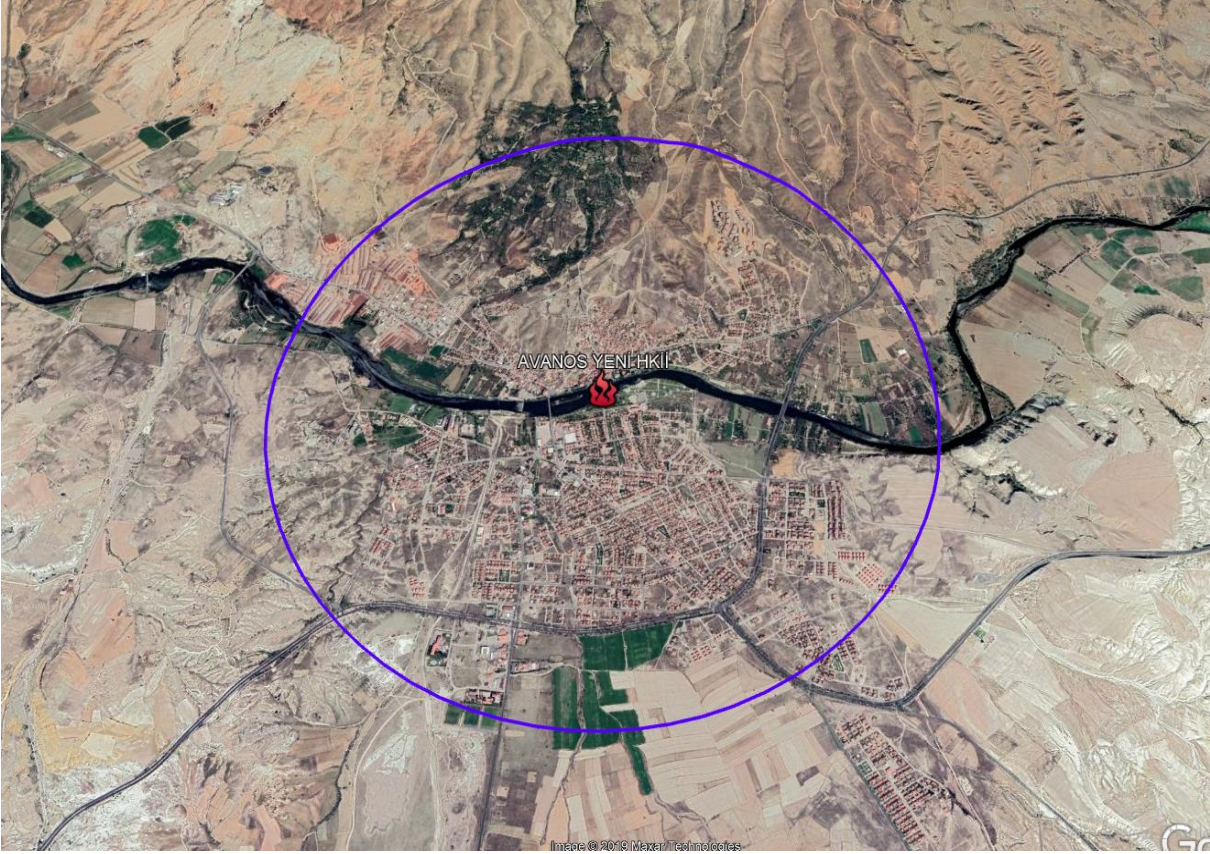
Enerya Kapadokyagaz tarafından yürütülmesi gereken çalışmalar

- Gaz abonelik işlemlerinde doğal gaz kullanımını teşvik edici uygulamaların geliştirilmesi,
- Halkı bilinçlendirme çalışmalarının yapılması,
- Altyapısı olmayan bölgelerde de doğalgaz kullanımını sağlayacak altyapı çalışmaları hızlandırması gerekmektedir.

A.4. Ölçüm İstasyonları

Harita A.4 – Nevşehir ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri

Harita A.4 – Nevşehir ili Avanos İlçesinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazı yeri

2006 tarihinde İlimiz Merkezinde Meteoroloji Müdürlüğü bahçesi içerisinde $38^{\circ} 36' 57''$ Enlem ve $34^{\circ} 42' 08''$ Boylam koordinatlarında kurulu bulunan HKİİ, 2018 yılı içinde "**Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğüne Bağlı İllerde Hava Kalitesi İzleme İstasyonları Kurulumu**" kapsamında, mevcut istasyonun revize edilerek Merkez İlçe'de $38^{\circ} 37' 23''$ (38.623200) Enlem ve $34^{\circ} 42' 05''$ (34.701400) Boylam koordinatlarında; yine Avanos İlçe sınırları içerisinde $38^{\circ} 42' 58''$ (38.716158) Enlem ve $34^{\circ} 50' 50''$ (34.847311) Boylam koordinatlarında kurulumu tamamlanan yeni HKİİ ile birlikte 25/07/2019 tarihinden itibaren SO_2 - CO - PM_{10} - $PM_{2,5}$ - NO_x ve O_3 analizörleriyle İlin hava kalitesi izleme çalışmalarına başlanılmıştır. Avanos ilçesindeki istasyonun verileri Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağında yayınlanmamaktadır.

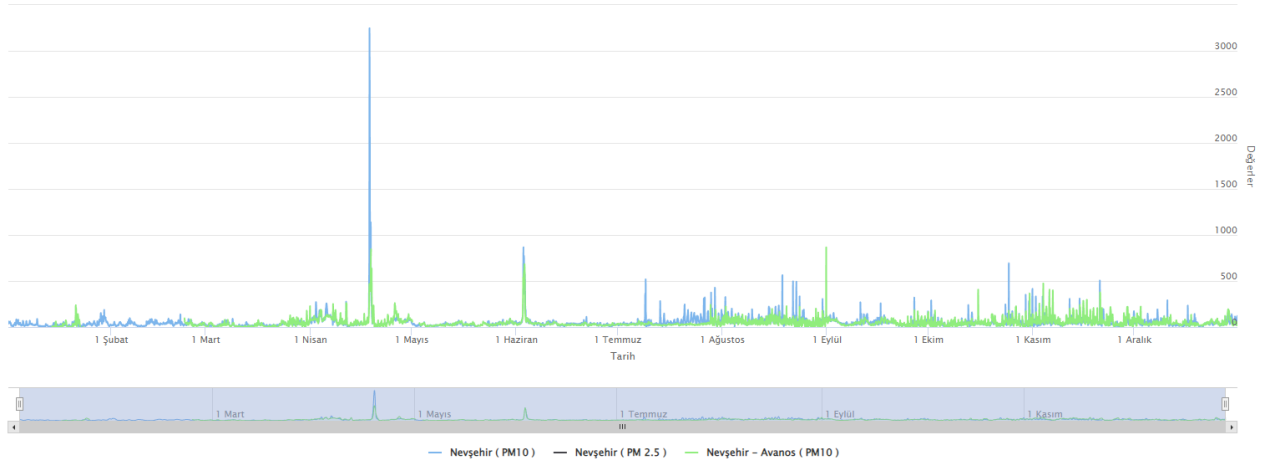
Merkez İstasyonunun bulunduğu yer Aksaray caddesi sanayi sitelerine ve otomobil galerilerine yakın mesafededir. İstasyonun içinde bulunduğu mahalle ise gelir seviyesi düşük ailelerin ikamet ettiği bir alan olup burada birçok aileye Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından yerli kömür yardımı yapılmaktadır. İstasyon çevresinde 3-4 katlı konutlar ve okul binaları bulunmakta olup, yakın çevresinde de ağaçlar ve park alanları bulunmaktadır. İlimizde SO_2 yıllık ve kış sezonundaki ortalama değerleri yüksek çıkmakta olup doğalgaz kullanımının artırılması ve düşük kalitede kömür yakılmasının önüne geçilmesi gerekmektedir.

Avanostaki istasyon ise Kızılırmak'a yakın mesafede olup etrafında az katlı binalar, park, restaurant, cafe vb. bulunmaktadır.

Çizelge A.6 - 2022 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler
(havaizleme.gov.tr, 2023)

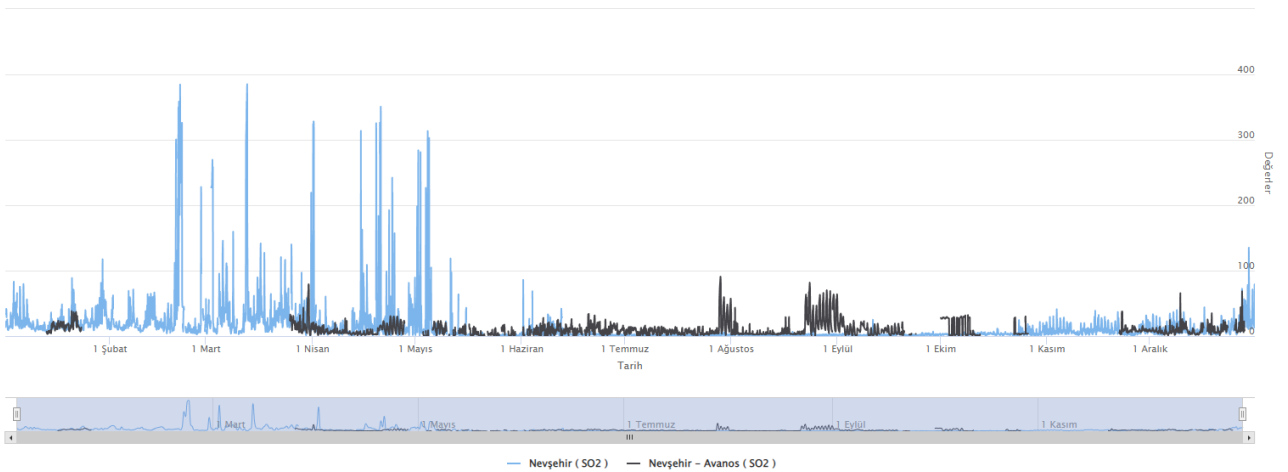
İSTASYON YERLERİ	İSTASYON TÜRÜ (Isınma/Trafik/Sanayi)	HAVA KİRLETİCİLERİ					
		SO ₂	NO ₂	CO	O ₃	HC	PM ₁₀
Merkez	Isınma	X	X	X	X		X
Avanos	Isınma	X	X	X	X		X

2022 Ocak 01 – Cumartesi 13:00 & 2022 Aralık 31 – Cumartesi 13:00 tarihleri arasında (PM10, PM 2.5) parametreleri için grafik raporu.

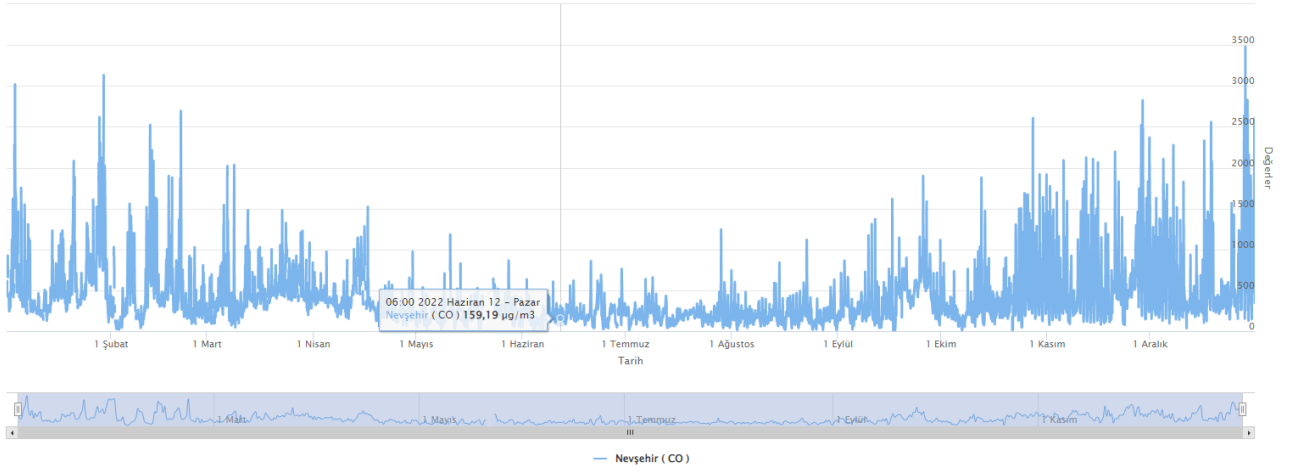
Grafik A.1 -2022 yılında (Merkez-Avanos) istasyonu (PM₁₀-PM₂₅) parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

2022 Ocak 01 – Cumartesi 13:00 & 2022 Aralık 31 – Cumartesi 13:00 tarihleri arasında (SO₂) parametreleri için grafik raporu.

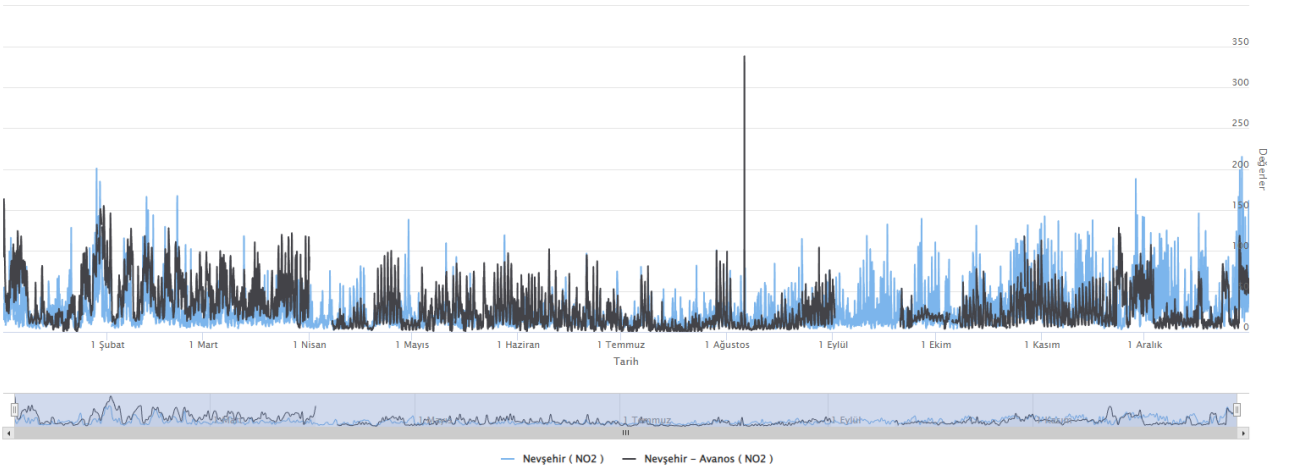
Grafik A.2 - 2022 yılında (Merkez-Avanos) istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

2022 Ocak 01 – Cumartesi 13:00 & 2022 Aralık 31 – Cumartesi 13:00 tarihleri arasında (CO) parametreleri için grafik raporu.

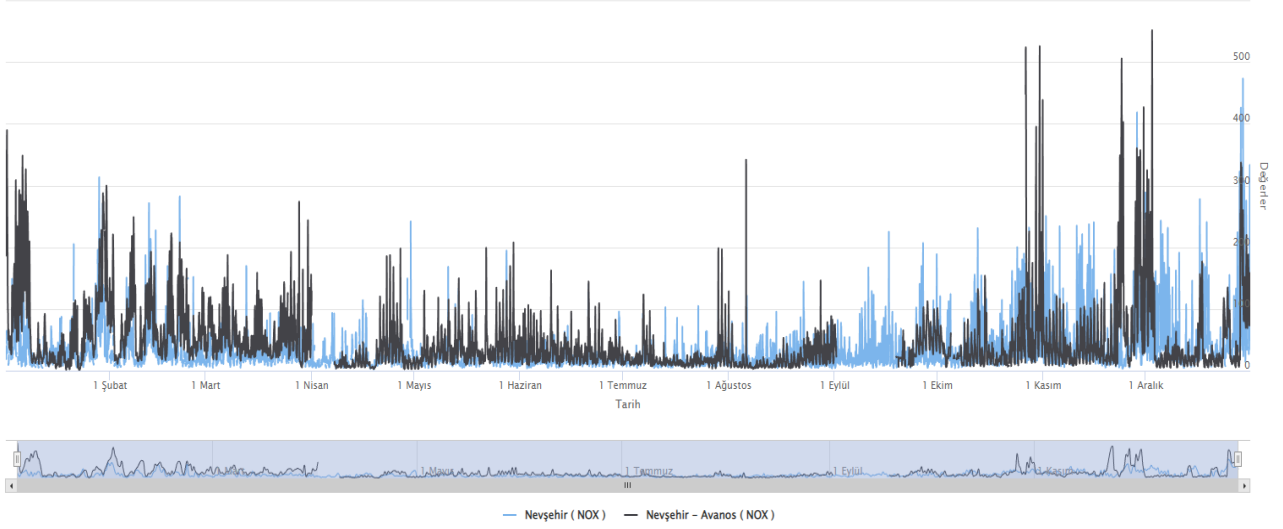
Grafik A.3- 2022 yılında Merkez istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2022)

2022 Ocak 01 – Cumartesi 13:00 & 2022 Aralık 31 – Cumartesi 13:00 tarihleri arasında (NO₂) parametreleri için grafik raporu.

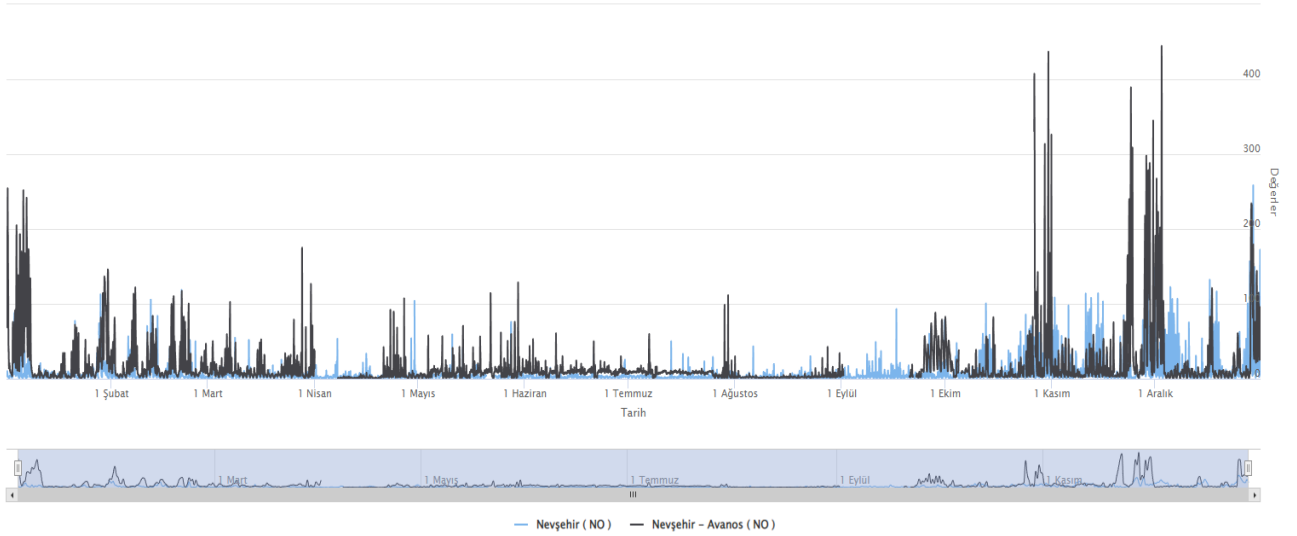
Grafik A.4 - 2022 yılında (Merkez-Avanos) istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

2022 Ocak 01 - Cumartesi 13:00 & 2022 Aralık 31 - Cumartesi 13:00 tarihleri arasında (NOx) parametreleri için grafik raporu.

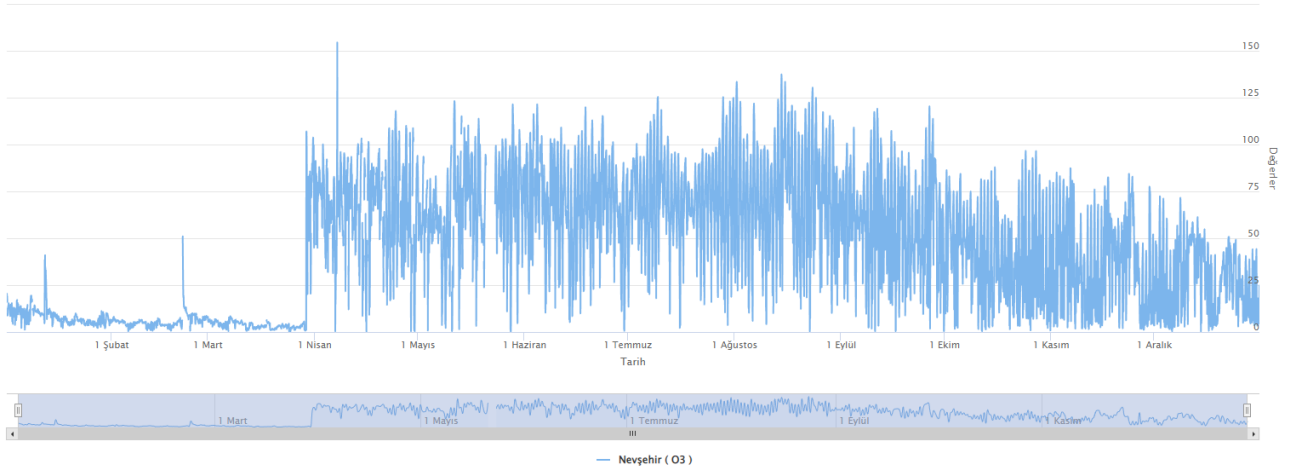

Grafik A.5- 2022 yılında (Merkez-Avanos) istasyonu NOx parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

2022 Ocak 01 - Cumartesi 13:00 & 2022 Aralık 31 - Cumartesi 13:00 tarihleri arasında (NO) parametreleri için grafik raporu.

Grafik A.6- 2022 yılında (Merkez-Avanos) istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

Grafik A.7- 2022 yılında Merkez istasyonu O3 parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2023)

Çizelge A.7 - 2022 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerini aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)
(havaizleme.gov.tr, 2023)

MERKEZ İSTASYONU	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	22.34	-	31.38	4	652.84				29.4		37.31		8.46	
Şubat	34.06	2	34.71	7	473.23				27.51		34.25		5.59	
Mart	37.96	2	25.64	1	474.99				22.42		26.97		9.06	
Nisan	24.69	-	91.48	18	355.81				18.8		22.36		67.98	
Mayıs	11.23	-	28.16	1	215.79				17.86		21.56		67.65	
Haziran	4.79	-	46.19	6	215.68				16.36		19.22		69.57	
Temmuz	1.46	-	59.47	17	197.49				15.36		18.11		71.44	
Ağustos	1.71	-	76.36	27	192.89				19.58		22.21		73.28	
Eylül	2.05	-	51.65	14	380				23.51		27.67		60.43	
Ekim	3.68	-	49.02	11	375.96				30.57		39.71		41.32	
Kasım	8.49	-	55.11	19	585.38				34.96		48.56		37.17	
Aralık	13.33	-	45.42	14	592.44				39.15		56.74		27.43	

*AGS: Sınır değerini aşıldığı gün sayısı

Nevşehir-Merkez HKİİ Kükürdioksit (SO₂) konsantrasyonu, günlük sınır değeri (125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) 4 kez aşmıştır.

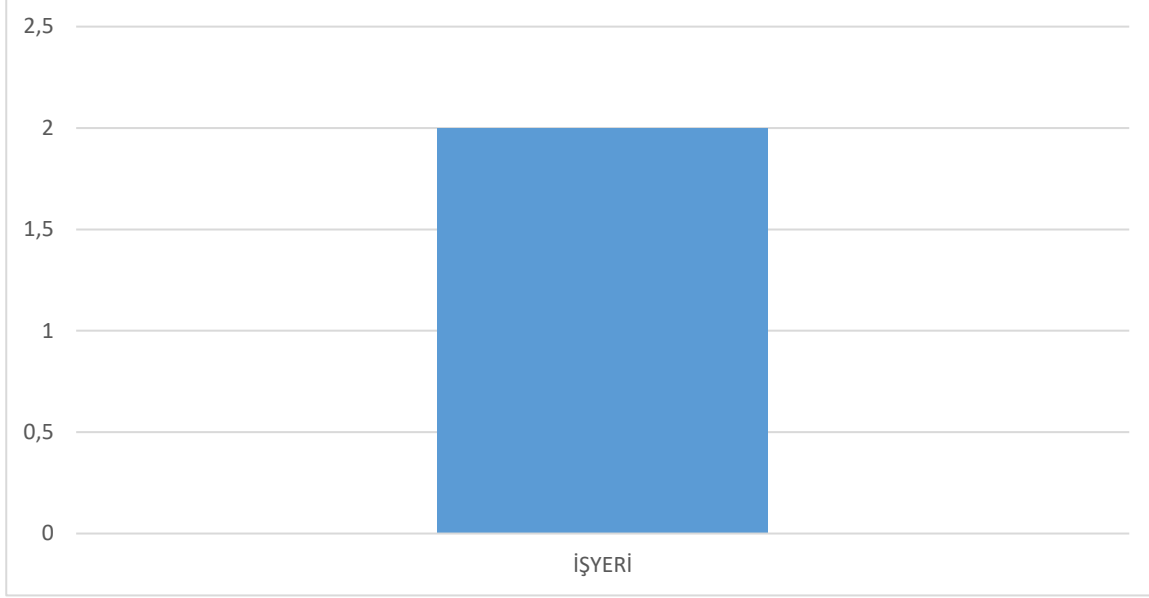
Çizelge A.8 - 2022 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerini aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)
(havaizleme.gov.tr, 2023)

AVANOS İSTASYONU	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	14.93	-	31.05	6					47.15		80.14			
Şubat	-	-	30.37	16					52.36		71.43			
Mart	18.91	-	24.61	3					44.02		55.34			
Nisan	8.15	-	79.37	21					18.25		23.05			
Mayıs	6.56	-	29.93	8					26.09		36.25			
Haziran	10.07	-	42.49	7					21		30.57			
Temmuz	9.47	-	32.36	21					11.37		19.37			
Ağustos	12.59	-	64.19	25					15.55		18.3			
Eylül	9.18	-	47.21	21					19.2		42.03			
Ekim	12.66	-	49.68	19					24.52		45.38			
Kasım	9.46	-	79.16	26					32.86		62.24			
Aralık	9.31	-	46.45	20					26.27		53.93			

*AGS: Sınır değerini aşıldığı gün sayısı

A.5. Çevresel Gürültü

İlimizde 2022 yılı içerisinde gürültü konusunda 2 adet şikayet ulaşılmış olup şikayetlerin konu bazında dağılımı tabloda gösterilmiştir.

Grafik A.8– 2022 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı
(Nevşehir Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü, 2023)

Belediyeden Çevresel Gürültü Eylem Planı ve gürültü bariyerlerine ilişkin bilgi gelmemiştir.

A.6. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

İklim Değişikliği Eylem Planı çerçevesinde 2022 yılı içerisinde herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

A.7. Ulaşım ve Hareketlilik

İlde Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm Yetki Belgesi Düzenlenen Firma Sayısı, toplam araç sayısı, egzoz gazı emisyon ölçümü yaptıran araçlar ve tamamlanan bisiklet yollarına ilişkin bilgiler aşağıda verilmiştir.

Çizelge A.9 - 2022 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı
(Nevşehir Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü, 2023)

Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm Yetki Belgesi Düzenlenen Firma Sayısı	İldeki Toplam Araç Sayısı	Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı
9	91726	47387

Çizelge A.10 – Tamamlanan Bisiklet Yolları

(Nevşehir Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü, 2023)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)
Nevşehir	Esentepe Mahallesi Ürgüp Yolu	0,32
Nevşehir	Acıgöl/Özderesi	2
Nevşehir	Zübeyde Hanım Caddesi, Jakem Yolu	1.675

Tamamlanan yeşil yürüyüş yolları ve çevre dostu sokaklarla ilgili bilgi bulunmamaktadır.

Çizelge A.11– Tamamlanan Yeşil Yürüyüş Yolları

(Nevşehir Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü, 2023)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)

Çizelge A.12– Tamamlanan Çevre Dostu Sokak

(Nevşehir Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü, 2023)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)

A.8 Sonuç ve Değerlendirme

2006 tarihinde İlimiz Merkezinde Meteoroloji Müdürlüğü bahçesi içerisinde 38° 36' 57" Enlem ve 34° 42' 08" Boylam koordinatlarında kurulu bulunan HKİİ, 2018 yılı içinde "*Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğüne Bağlı İllerde Hava Kalitesi İzleme İstasyonları Kurulumu*" kapsamında, mevcut istasyonun revize edilerek Merkez İlçe'de 38° 37' 23" (38.623200) Enlem ve 34° 42' 05" (34.701400) Boylam koordinatlarında; yine Avanos İlçe sınırları içerisinde 38° 42' 58" (38.716158) Enlem ve 34° 50' 50" (34.847311) Boylam koordinatlarında kurulumu tamamlanan yeni HKİİ ile birlikte 25/07/2019 tarihinden itibaren SO₂-CO-PM₁₀-PM_{2,5}-NO_X ve O₃ analizörleriyle İlin hava kalitesi izleme çalışmaları sürdürülmektedir.

Kaynaklar

havaizleme.gov.tr

Nevşehir Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

Nevşehir Belediye Başkanlığı

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Çizelge B.13 –İlin akarsuları
(DSİ, 2022)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Debisi (m ³ /sn)	Kolu Olduğu Akarsu	Kullanım Amacı
Kızılırmak	1151	100	2.740 hm ³ /yıl		

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

Çizelge B.14 - Mevcut göl, gölet ve rezervuarlar
(DSİ, 2022)

Gölün/Göletin/ Rezervuarın Adı	Su Kaynağı	Tipi	Göl hacmi, m ³	Sulama Alanı (net), ha	Çekilen Su Miktarı, (m ³)	Katılan Su Miktarı, (m ³)	Kullanım Amacı
Ayhanlar Barajı	Kızılıöz Deresi	Homojen dolgu	21.87	1773	-	-	Sulama
Damsa Barajı	Damsa Çayı	Homojen dolgu	7.12	709	-	-	Sulama+ Taşkın
Doyduk Barajı	Halaka Deresi	Homojen dolgu	13.71	1452	-	-	Sulama
Kumtepe Göleti	Çayırbağözü deresi	Homojen dolgu	1.4	565	-	-	Sulama
Özkonak Göleti	Kurt Deresi	Homojen dolgu	1.56	200	-	-	Sulama
Sarılar Göleti	Bıçakçı Deresi	Homojen toprak dolgu	1.14	213	-	-	Sulama
Taşlıhöyük Göleti	Bardakcıözü	Homojen dolgu	2.64	241	-	-	Sulama
Tatların Barajı	Derinöz Deresi	Kil çekirdekli kaya dolgu	2.2	454	-	-	Sulama+ Taşkın
Yalıntaş Göleti	Alaçoraközü Deresi	Homojen Dolgu	10	1297	-	-	Sulama

B.1.2. Yeraltı Suları

Nevşehir termal olanaklar açısından büyük zenginlik taşımaktadır. Kozaklı ilçesindeki kaynak 105⁰C’de olup kaplıca turizmi açısından çok büyük bir potansiyeldir. Ayrıca Ürgüp ilçesinin 5 km doğusunda “Ürgüp Kaplıcası” bulunmaktadır. Suyun ısı 14⁰C’dir. Sudan en çok içme ve yarım banyo şeklinde faydalanılır. Deri hastalıkları için ise su banyosu ve kaynağından az ilerisinde kükürtlü çamur banyosu yapılmaktadır.

Nevşehir’deki mevcut termal kaynağın sağlık sektörü içinde ele alınması ve bu sektöre teşviklerin sağlanmasıyla, Kozaklı yabancı ve yerli turistler için önemli bir sağlık merkezi olarak değerlendirilebilecektir.

Çizelge B.15 – Yeraltı suyu potansiyeli
(DSİ, 2022)

Kaynağın İsmi	hm ³ /yıl
YAS ve İçme Suyu	200

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

Nevşehir il sınırları içerisinde Kızılırmak ve Konya Kapalı havzasına ait alt havzalar yer almaktadır. Bu alt havzalarda yeraltı suyu seviyesi hidrojeolojik koşullara göre ve topografyaya göre değişkenlik göstermektedir.

Konu genel olarak değerlendirildiğinde Nevşehir ilinde yapılan envanter çalışmasında 10780 adet yeraltısuyu kullanma belgesi değerlendirilmiş olup;

Statik seviyeler 0.00 m ile 200.00 m arasında olup ortalama 44,40 metre,

Dinamik seviyeler 3.00 m ile 220.00 arasında olup ortalama 57,54 metre,

Kuyu derinlikleri 12.00 m ile 400.00 arasında olup ortalama 105,40 metre,

Kuyu debileri 0.05 l/s ile 80 l/s arasında olup ortalama 7,65 l/s olarak değerlendirilmiştir.

(DSİ)

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Çizelge B.16 - 2022 yılı yüzeysel ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları

(Nevşehir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2022)

Su Kaynağının Cinsi (Yüzeysel / Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları YSKY (Tablo-5)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
Yüzeysel	Damsa Barajı			X		50-001		Ürgüp, Mustafapaşa (Başdeğirmen mevki)	X=34.921098011603 Y=38.551768861036	5,174
Yüzeysel	Tatların Sulama Göleti			X		50-006		Acıgöl, Tatların Kasabası	X=34.490988460333 Y=38.614834824572	7,244
Yüzeysel	Bölükören Sulama Göleti			x		50-007		Gülşehir, Bölükören Köyü	X=34.400806 Y= 38.636397	1,627
Yüzeysel	Yalıntaş Sulama Göleti			x		50-008		Gülşehir, Yalıntaş Köyü	X= 34.33732409213 Y=38.679695336288	19,907
Yüzeysel	Tuzköy Sulama Göleti			X		50-009		Gülşehir, Tuzköy	X=34.490459979237 Y=38.737803106204	0,793
Yüzeysel	Kızılırmak Gülşehir		X	X		50-010		Gülşehir, Hacıbektaş Yolu Kızılırmak Köprüsü	X=34.616731127876 Y=38.755648253868	3,860
Yüzeysel	Kızılırmak Avanos		X	X		50-011		Avanos, Çevre yolu Kızılırmak Köprüsü (Gülşehir istikameti)	X=34.819506129372 Y=38.724764672655	4,239
Yüzeysel	Kumtepe Sulama Göleti			X		50-012		Hacıbektaş, Hıdırlar Köyü	X= 34.629527778124 Y=38.929122585613	5,617
Yüzeysel	Karaburna Sulama Göleti			X		50-013		Hacıbektaş, Karaburna Köyü	X=34.467555151486 Y=38.878848977439	12,316
Yüzeysel	Ayhanlar Barajı			X		50-017		Avanos, Ayhanlar Köyü	X=34.725545276824 Y=38.820768772651	0,860
Yüzeysel	Taşlıhöyük Göleti			X		50-022		Kozaklı, Taşlıhöyük Köyü	X=34.917572304591 Y=39.128312469702	2,340
Yüzeysel	Doyduk Göleti			X		50-023		Kozaklı, Doymuk Köyü	X=34.75198521309 Y=39.188786895849	18,733
Yüzeysel	Özkonak Göleti			X		50-026		Avanos, Özkonak Kasabası	X=34.8502 Y=38.8525	6,656
Yeraltı	Kaymaklı Kasabası İçme Suyu Kuyusu	X				50-003		Kaymaklı Kasabası Mazı Köyü yolu 2. km	X=34.771418663355 Y= 38.469356832126	14,650

Yeraltı	Tilköy Çeşme	X				50-005		Derinkuyu, Tilköy Çeşme (Köyiçi)	X=34.818424 Y=38.419532	16,425
Yeraltı	Ilıca (Esat ULAŞAN'ın sulama kuyusu)			X		50-014		Gülşehir, Ilıca Mevkii (Esat ULAŞAN'ın sulama kuyusu)	X=34.595929774167 Y=38.759270003562	19,375
Yeraltı	Ilıca mevkii yer altı suyu Gülşehir, çeşme	X				50-015		Gülşehir, Ilıca mevkii Çeşme yer altı suyu	X= 34.601236006398 Y= 38.745252827288	Su Kaynağı Kurulduğundan İstasyon Pasif Durumda
Yeraltı	Çakırcan yer altı suyu Tuzköy	X				50-016		Gülşehir, Tuzköy, Çakırcan Mevkii	X= 34.558757877476 Y= 38.777352879543	15,175
Yeraltı	Avuç Çeşme	X				50-018		Hacıbektaş, Avuç Köyü Eski sağlık ocağı yanı	X=34.661277 Y=38.996257	51,525
Yeraltı	Köşektaş Çeşme	X				50-019		Hacıbektaş, Kaşyeri yolu üzeri Köşektaş Köyü girişi	X=34.72914 Y=39.006108	57,175
Yeraltı	Sarılar Çeşme	X				50-020		Avanos, Sarılar Köyü Topaklı yolu 2. km	X=34.811973 Y=38.959537	27,875
Yeraltı	Özkonak Çeşme	X				50-021		Avanos, Özkonak Kasabası Sarılar köyü yolu 5. km	X=34.832848863818 Y=38.858535637498	54,525
Yeraltı	Çakıllı Çeşme	X				50-024		Derinkuyu, Çakıllı Köyü Örenler mevkii	X=34.64558 Y=38.43973	11,400
Yeraltı	Doğala Çeşme	X				50-025		Derinkuyu, Doğala Köyü (Köyiçi)	X=34.59279 Y=38.43304	6,745
Açıklama:		* Yüzeysel sularında aylık numune alınarak analiz yapılmaktadır								
		* Yeraltı sularında üç ayda bir numune alınarak analiz yapılmaktadır.								
		*Yalıntaş Göleti (50-008) 2021 yılı Ocak-Eylül arası 9 aylık izleme sonucudur. 2021 yılı Ekim, Kasım, Aralık aylarında göletin kuruması nedeniyle numune alınmadığından analiz yapılamamıştır.								

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

12 adet tesisin bireysel arıtmaları bulunmakta olup deşarj konulu izinleri mevcuttur.

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

İlimizde Nevşehir, Avanos, Ürgüp, Derinkuyu, Kaymaklı Belediyelerine ait Atıksu Arıtma Tesisi bulunmaktadır. Nevşehir Belediyesinin deşarj noktası Karaağaç Deresi olup yıllık kapasitesi 5.746.560 m³, Avanos Belediyesine ait Arıtma Tesisinin deşarj noktası Kızılırmak olup yıllık kapasitesi 2.190.000 m³, Ürgüp Belediyesine ait Arıtma Tesisinin deşarj noktası Seylap deresi olup yıllık kapasitesi 2.920.000 m³, Derinkuyu Belediyesine ait Arıtma Tesisinin deşarj noktası kuru dere yatağı olup yıllık kapasitesi 1167 m³, Kaymaklı Belediyesine ait Arıtma Tesisinin deşarj noktası Göbye Deresi olup kapasitesi 900 m³'tür.

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

İlimizin 538.630 hektarlık yüzölçümünün % 2,5 ü orman, % 65,4'ü ekilebilir arazi, % 18,8 'si tarıma elverişsiz ve % 13,3'ü çayır-meradır.

Nevşehir genelinde tarımsal üretim arazi kullanımının %53,1'ni tahıllar oluşturur. Diğer önemli ürünlerimiz üzüm başta olmak üzere çerezlik kabak, patates, şekerpancarı ve baklagillerdir.

B.3.2.2. Diğer

İlimizde Kapadokya İl Özel İdareleri ve Belediyeler Birliği Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi bulunmakta olup Tüm Belediyeler evsel atıklarını bu tesise göndermektedir.

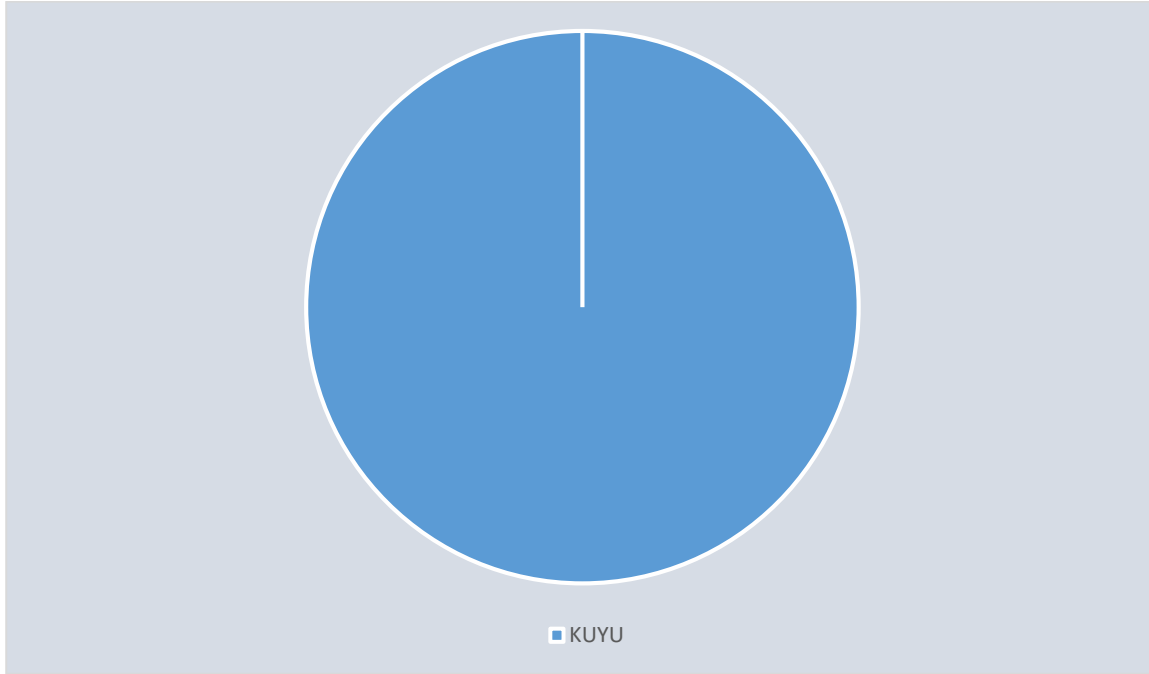
B.5. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu

B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

Nevşehir İli Merkez İlçesi içme suyu temini 41 kuyudan çıkarılan su pompaj sistemi ve 450-600 ACB borular ile farklı bölgelerdeki depolara isale edilmektedir. Depolardan cazibe ile 150-450 asbest borular aracılığı ile şehir şebeke hattına gönderilmektedir.

İçme suyu temininin yer altı suyundan karşılanması ve şehrimizin jeopolitik konumu sebebi ile sulara arseniğe rastlanmaktadır. Bu sebeple; il merkezinde içme suyu arıtma tesisi olmamakla birlikte arsenik arıtım tesisi hizmet vermektedir ve içme suyu şebeke hattına verilmeden önce arsenik arıtımı yapılmaktadır. Mevcut arsenik arıtma tesisi de bakım onarım halindedir.

Grafik B.9 - 2022 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı

(Nevşehir Belediyesi, 2021)

İl genelinde belirlenen verilere göre belediye sayısı 23 olmakla birlikte bunların 8'i ilçe belediyesidir. Nevşehir belediyesi ise yalnızca Merkez İlçeye hizmet vermekte olup nüfusu ise TÜİK son verilerine göre 120599'dur.

Mevcut durumda İl merkezinin içme suyu depo kapasitesinin nüfusa oranlandığında oldukça az olduğu görülmektedir. Kapasitenin artırılması için yıl içerisinde DSİ tarafından 3 adet yeni içme suyu deposu inşaatına başlanılmış olup yapımı tamamlanmıştır.

Bakanlıklar aracılığı ile kapasite artışı çalışmaları devam etmektedir. (Nevşehir Belediyesi)

B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtma tesisi mevcudiyeti

Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı yaklaşık ortalama 21.600 m³/gün'dür.

B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

İçme suyu temininin yer altı suyundan karşılanması ve şehrimizin jeopolitik konumu sebebi ile sularda arseniğe rastlanmaktadır. Bu sebeple; il merkezinde içme suyu arıtma tesisi olmamakla birlikte arsenik arıtma tesisi hizmet vermektedir ve içme suyu şebeke hattına verilmeden önce arsenik arıtımı yapılmaktadır. (Nevşehir Belediyesi, 2022)

B.5.2. Sulama

Ekilebilir alanlardan yaklaşık 100.000 hektar sulanabilir durumda olup 2021 yılında 61.549,3 hektarı sulanmıştır. Sulama yapılan alanlarda % 85 yağmurlama, % 10 damlama ve % 5 salma sulama yöntemi uygulanmaktadır. (Nevşehir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)

B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Salma sulama metodu ilimizde kullanılan bir metot değildir.

B.5.2.2. Damla, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı konularında bilgi edinilememiştir.

B.5.3. Endüstriyel Su Temini

İl genelinde sanayi de kullanılan suyun tamamı yeraltı kuyularından temin edilmektedir. Geri dönüşüm suyu kullanılmamaktadır.

B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

NEVŞEHİR İLİ ENERJİ PROJELERİ				
Sıra No	PROJENİN DURUMU	İLİ	ENERJİ	
			Kurulu Gücü (MW)	Yıllık Ortalama Üretim (GWh)
DSİ Dışı İşletmede Olan Hidroelektrik Santraller				
1	Bayramhacılı HES	Nevşehir	45	166.04
2	Cemel I HES	Nevşehir	7.6	27.65
3	Cemel II HES	Nevşehir	7.6	27.65
4	Cemel III HES	Nevşehir	6.4	23.28
5	Hasankale HES	Nevşehir	5.85	20.06
6	Sarıhıdır HES	Nevşehir	6.4	23.37
7	Tuzköy HES	Nevşehir	8.44	69.88
NEVŞEHİR İLİ TOPLAMI			87.29	357.93

B.5.5. Rekreatif Su Kullanımı

Nevşehir Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğünce edinilen bilgiler doğrultusunda ortalama 1.400.00 m² yeşil alan olduğu belirtilmiştir. (Nevşehir Belediyesi)

B.6. Çevresel Altyapı

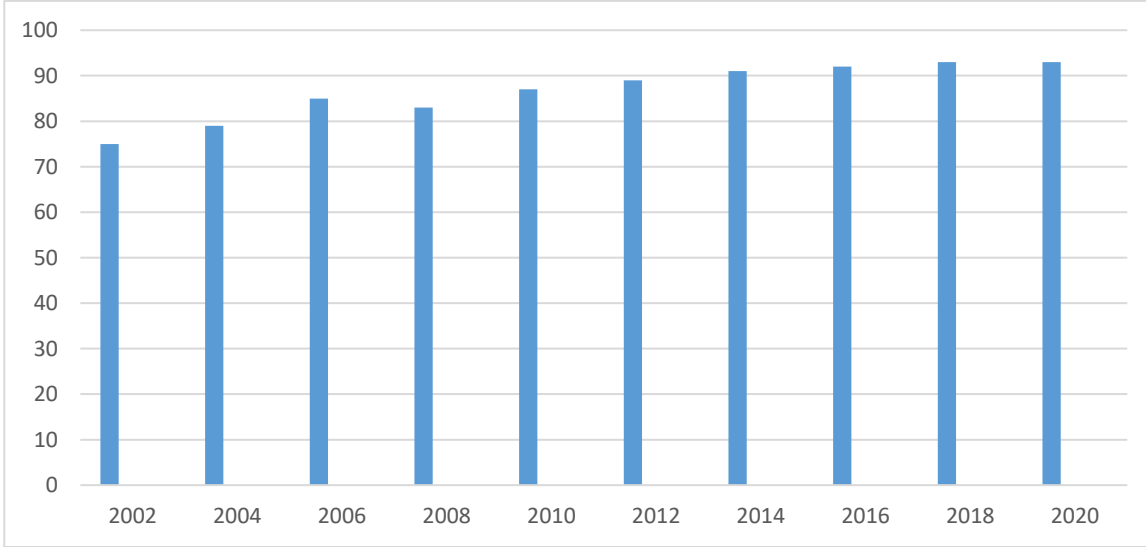
B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri

Nevşehir Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisi 2006 yılında %75 AB desteği ile projelendirilmiş olup, 2010 yılı mart ayında inşaatı tamamlanarak aynı yıl nisan ayında işletmeye alınmıştır. 2 aşamada projelendirilen tesis 1. Aşama 2020 yılına kadar 125.000 kişi, 2. Aşama 2035 yılına kadar 170.000 kişi olarak öngörülmektedir. Tesis 40.000 m² alan üzerinde kuruludur. Atık sular ayrık sistem olarak 2 ayrı hattan gelip 1200 mm çapında ana kolektör ile tesise girmektedir. Azot, fosfor, AKM, BOI, KOI deneyleri yapılarak tesis giriş ve çıkış suları değerlendirilmektedir.

Tesise bağlı nüfus yaklaşık 125000 olmakla birlikte kanalizasyon oranı %99,5 olarak belirlenmektedir. Tesise ortalama 15-16 bin m³/gün atıksu girişi olmakla birlikte yaklaşık 25 ton/gün çamur depolanmaktadır.

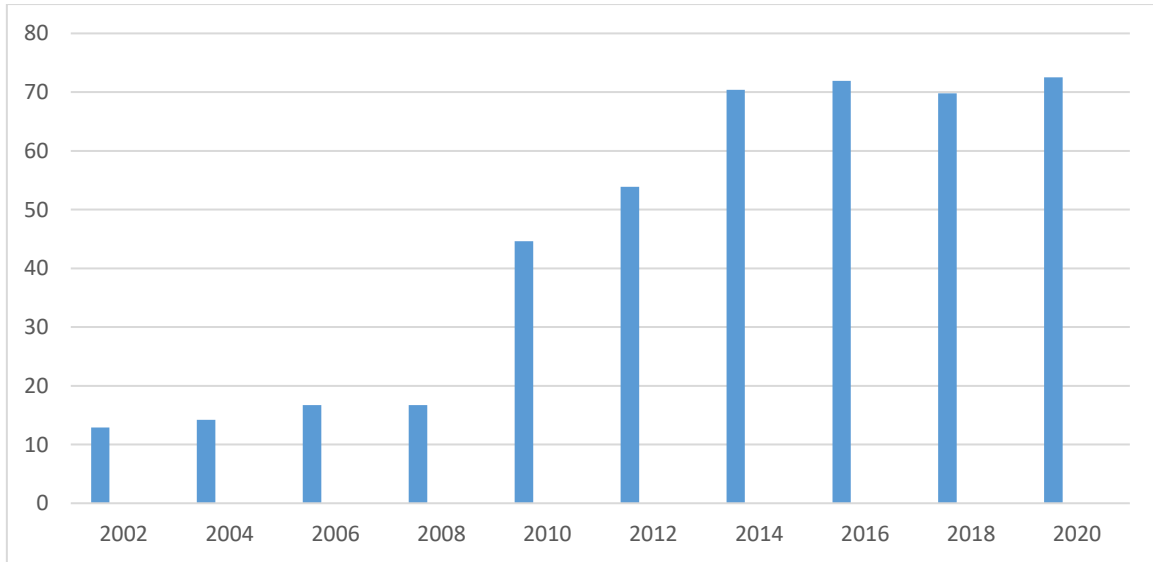
2 aşamada projelendirilen tesis 1. Aşama 2020 yılına kadar 125.000 kişi, 2 aşama 2035 yılına kadar 170.000 kişi olarak öngörülmekteydi. 2020 yılına kadar hizmet vermesi öngörülen 1. Aşama; nüfus artışı, projenin onaylandığı 2006 yılında faaliyete geçmemiş olan Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nin yaklaşık 20.000 kişilik öğrenci sayısının nüfusa bir yükselme getirmiş olması, tesisin 2020 yılına kadar hizmet vermesini imkansız kılmıştır.

2. Aşamada, 2 adet havalandırma havuzu, 1 adet son çökeltim havuzu, 1 adet Azot-Fosfor Giderim Ünitesi inşa edilecek ek ünitelerdir. Bu kapsamda ilgili bakanlıklar aracılığı ve belediye ile kapasite artış çalışmaları devam etmektedir. (Nevşehir Belediyesi)

Grafik B.10– Yıllar bazında kanalizasyon şebekesi tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam nüfusa oranı

(<http://www.tuik.gov.tr>, 2022)

Grafik B.11 – Yıllar bazında atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı

(<http://www.tuik.gov.tr>, 2022)

Verilen adresten TÜİK verilerinden en son 2020'e ait veriler alınabilmıştır.

Belediyelerin atıksu arıtma tesislerinden çıkan arıtma çamurunun analizi mevcut değildir.

Çizelge B.17 – 2022 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu
(İlgili Belediyeler, 2022)

Yerleşim Yerinin Adı	Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	Arıtılan/Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn)	Deşarj Noktası	Deniz Deşarjı (var/yok)	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı (ton/gün)	
	Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri								
İl Merkezi	Merkez	x	-	-	x	x	-	15.744	yok	0,17	Y:34722192 X:36666360	-	10.738	225 2525,
	Avanos	x	-	-	x	x	-	6272	yok	0,07	-	-	13.972	0,0216
İlçeler	Derinkuyu	x	-	-	x	x	-	3874	yok	0,05	-	-	10.839	0,45
	Ürgüp	x	-	-	-	x	-	8806	yok	0,04	-	-	27.600	0,008
	Acıgöl	-	X	-	-	-	-	-	yok	-	-	-	-	-
	Gülşehir	-	X	-	-	-	-	-	yok	-	-	-	-	-
	Hacıbektaş	-	-	X	-	-	-	-	yok	-	-	-	-	-
	Kozaklı	-	-	X	-	-	-	-	yok	-	-	-	-	-

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 5.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözülmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

SAİS Bilgileri Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerimiz tarafından ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Laboratuvar, Ölçüm ve İzleme Dairesi Başkanlığı'nca oluşturulan Sürekli İzleme Merkezinden (- <https://sim.csb.gov.tr/>) elde edilebilir

B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

Acıgöl OSB'nin atıksu arıtma tesisi için 2016 yılında kapasite artışı yapılmış olup kapasitesi 1500 m³/gün'e çıkarılmıştır. 03.11.2017 tarihli atıksu konulu çevre izni almış olup Bakanlığımıza GFB başvurusu yapılmıştır.

Nevşehir Organize Sanayi Bölgesi Atıksu arıtma tesisinin 2020 yılı itibariyle inşaatı tamamlanmış olup 24.02.2021 tarihinde çevre izin belgesini almıştır. Organizedeki tesislerin kanal bağlantı izinleri mevcuttur.

Çizelge B.18 – 2022 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu

(OsB Müdürlükleri, 2023)

OSB/Serbest Bölge/Sanayi Sitesi Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı
Acıgöl OSB	Faal	1500	yok	Fiziksel+kimyasal+biyolojik	-	dere
Nevşehir OSB Arıtma Tesisi	Faal	500	yok	Fiziksel+kimyasal+biyolojik	-	Taşlı dere

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği" kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 5.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

Çizelge B.19 – 2022 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı

(Nevşehir Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü,2023)

Tesis Statüsü	Toplam Tesis Sayısı	AAT'si Olan Tesis Sayısı
Üretim Sektörü/Sanayi Tesisi	-	12
Turizm Tesisi veya Site Yönetimi	-	-
Diğer	-	-

B.6.3. Düzenli Depolama Tesislerinde Oluşan Sızıntı Sularının Yönetimi

Sızıntı suyu biriktirme havuzu kil dolgunun üzerine geçirimsiz geomembran döşenerek yapılmış olup geri devir pompalama sistemiyle sahaya geri deviri yapılmaktadır.

B.6.4. Arıtılmış Atıksuların Yeniden Kullanılması veya Bertarafı

2022 yılı içerisinde Atıksu geri kazanımı ve tarımsal amaçlı kullanılması hususunda herhangi bir çalışma mevcut değildir.

B.7. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

Çizelge B.20 - 2022 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler

(Nevşehir Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü, 2023)

1. Sıra No	2. Tespit Edilmiş Kirlenmiş Sahanın Yeri (İlçe/Mevki)	3. Kirlenmenin Oluş Şekli	4. Sürecin Bulunduğu Aşama*	5. Temizleme Kararı Alınan Sahadaki Hedef Kirletici Göstergeler Parametreleri	6. Uygulanan/Uygulanacak Olan Temizleme Yöntemi

*Saha Örnekleme ve Analiz Planı, Birinci Aşama Değerlendirme, İkinci Aşama Değerlendirme, Temizleme, İzleme

B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi

Belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurları geçirimsiz zeminde bekletilmektedir. Sanayiden kaynaklı arıtma çamurlarının da dolgu malzemesi olarak kullanıldığı, bazı tesislerin de arıtma çamurlarını lisanslı tesislere gönderdiği beyan edilmektedir.

B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

“Madencilik Faaliyetleri ile Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılması Yönetmeliği” kapsamında doğaya yeniden kazandırma planları proje tanıtım dosyasında sunulmaktadır.

B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

Çizelge B.21 – 2022 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları

(Nevşehir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2023)

Bitki Besin Maddesi	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot	36.400,00	271.893,4
Fosfor	11.644,00	
Potas	5.789,00	
TOPLAM	53.833,00	

Çizelge B.22- 2022 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)
(Nevşehir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2023)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler	Böcek İlacı	138,00	271.893,4
Herbisitler	Ot İlacı	169,00	
Fungisitler	Mantar	170,00	
Rodentisitler	Kemirgen	5,00	
Nematositler	Nematod	--	
Akarisitler	Örümcek	4,00	
Kışlık ve Yazlık Yağlar	--	--	
Diğer	--	342,00	
TOPLAM	Böcek İlacı	828,00	

Çizelge B.23 - 2022 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları
(Nevşehir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2023)

Analizi Yapan Kurum/Kuruluş	Analiz Yapılan Yer (İlçe, Köy, Mevkii, Koordinatları)	Analiz Tarihi	Analiz Edilen Madde	Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg- fırın kuru toprak)
---	-----	----	---	---
---	-----	----	---	---
---	-----	----	--	--
----	-----	----	---	---

Analizlerle ilgili tablo İl Tarım ve Orman Müdürlüğünden yukarıdaki şekilde gelmiştir.

B.8. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde Kapadokya İl Özel İdareleri ve Belediyeler Birliği Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi bulunmakta olup Tüm Belediyeler evsel atıklarını bu tesise göndermektedir.

Acıgöl OSB'nin atıksu arıtma tesisi için 2016 yılında kapasite artışı yapılmış olup kapasitesi 1500 m³/gün'e çıkarılmıştır. 03.11.2017 tarihli atıksu konulu çevre izni almış olup GFB başvurusu Bakanlığımızca değerlendirilmektedir.

Nevşehir Organize Sanayi Bölgesi Atıksu arıtma tesisinin 2020 yılı itibariyle inşaatı tamamlanmış olup 24.02.2021 tarihinde çevre izin belgesini almıştır.

Kaynaklar

- DSİ
- Büyükşehir/Belediye Başkanlığı
- Tarım ve Orman İl Müdürlüğü

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları

Nevşehir il genelinde olduğu gibi Merkez ilçede de katı atıklar Kapadokya İl Özel İdareleri ve Belediyeler Birliği Katı Atık Düzenli Depolama tesisinde depolanmaktadır.

İl merkezinde sürdürülen Belediyenin ve lisanslı anlaşmalı firma ile faaliyetler doğrultusunda okullara ve iş yerlerine dağıtılan iç mekân kutuları ve hanelere dağıtılan ayırım poşetleri ile geri dönüşüm ambalaj atığı (cam, plastik, kâğıt, metal) olarak toplam katı atığın %40'si halinde dönüşüme gönderilmektedir.

2017 yılı itibari ile katı atıktan çıkan gaz ile elektrik üretimine başlanmış olup, ortalama 205 ton/gün katı atıktan 41 megawatt/gün elektrik üretimi gerçekleştirilmektedir.

İlimizde katı atık kompozisyonu ile ilgili bir çalışma yapılmamaktadır.

(Nevşehir Belediyesi)

Çizelge C.24 - 2022 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri
(Kapatokya İl Özel İdareleri ve Belediyeler Birliği, 2023)

Büyükşehir/İl/İlçe Belediye veya	Birliğin Adı Büyükşehir Belediyesi/ Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Üretilen Katı Atık Miktarı (ton/gün)	Toplanan Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor? (Belediye (B), Özel Sektör (OS), Belediye Şirketi (BŞ))	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi				
		Yaz	Kış		Yaz	Kış	Yaz	Kış			Düzenli Depolama	Ön İşlem (Mekanik Ayırma/ Biyokurutma/ Kompost/ Biyometanizasyon)	Yakma	Düzensiz Depolama	Depo Gazından Enerji Üretimi
Kapatokya İl Özel	Nevşehir	19.005	19.005	20000	21000	19000	1,104972376	0,999736911	yok	Özel Sektör	Var	yok	yok	yok	var
Kapatokya İl Özel	Avanos	32.477	32.477	34000	38000	32000	1,170058811	0,985312683	yok	Özel Sektör	var	yok	yok	yok	var
Kapatokya İl Özel	Acıgöl	20.676	20.676	20500	21000	20000	1,015670342	0,967305088	yok	Özel Sektör	var	yok	yok	yok	var
Kapatokya İl Özel	Gülşehir	21.396	21.396	19000	21000	17000	0,981491868	0,794541036	yok	Özel Sektör	var	yok	yok	yok	var
Kapatokya İl Özel	Hacıbektaş	10.884	10.884	12000	14000	10000	1,286291804	0,91877986	yok	Özel Sektör	yok	yok	yok	yok	var
Kapatokya İl Özel	Derinkuyu	12.910	12.910	14250	15000	12000	1,161890008	0,929512006	yok	Özel Sektör	var	yok	yok	yok	var
Kapatokya İl Özel	Kozaklı	155.968	155.968	188000	200000	176000	1,282314321	1,128436602	var	Özel Sektör	var	yok	yok	yok	var
Kapatokya İl Özel	Ürgüp	36.695	36.695	39000	50000	28000	1,362583458	0,763046737	var	Özel Sektör	var	yok	yok	yok	var
İl Geneli		310.011	310.011	334200	387000	277000	1,170659123	0,935833865	var	Özel Sektör	var	yok	yok	yok	yok

*TÜİK nüfus verilerinde mevsim ayrımı (yaz/kış) bulunmamaktadır.

*Belediye(B), Özel Sektör(OS), Belediye Şirketi(BŞ) seçeneklerinden uygun olanın sembolünü yazınız.

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

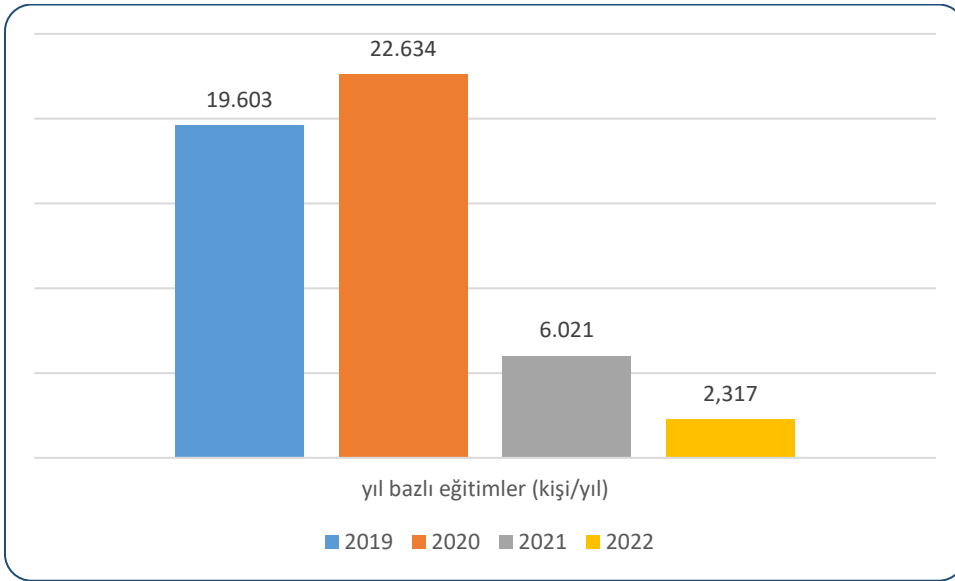
Nevşehir Belediyesince hafriyat atıklarının dökülmesi için 2 alanın mevcut olduğu belirtilmiştir.

C.3. Sıfır Atık Yönetimi

C.3.1. Eğitimler

Atığı kaynağında ayırmak amacıyla şehir merkezinde belirlenen pilot noktalara 410 adet geri dönüşüm konteyneri yerleştirilmiştir. Nevşehir Belediyesi tarafından 2022 yılında sıfır atık kapsamında il genelinde 500 kişiye eğitim verilmiştir.

2022 yılında Sıfır Atık kapsamında il genelinde 2.317 kişiye eğitim verilmiştir.

Grafik C.11 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitilere katılan kişi sayısı

(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2023)

C.3.2. Atık Getirme Merkezleri

Çizelge C.25 – 2022 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri/ Mobil Atık Getirme Merkezleri (Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2023)

Atık Getirme Merkezi (AGM) /Mobil AGM	Belediye/AVM	Atık Getirme Merkezi Sayısı	AGM Alan Bilgisi(m ²)	Toplanan Atık Grupları
Atık Getirme Merkezi Belediyesi			
Mobil Atık Getirme MerkeziBelediyesi	3		7
Mobil Atık Getirme Merkezi AVM			

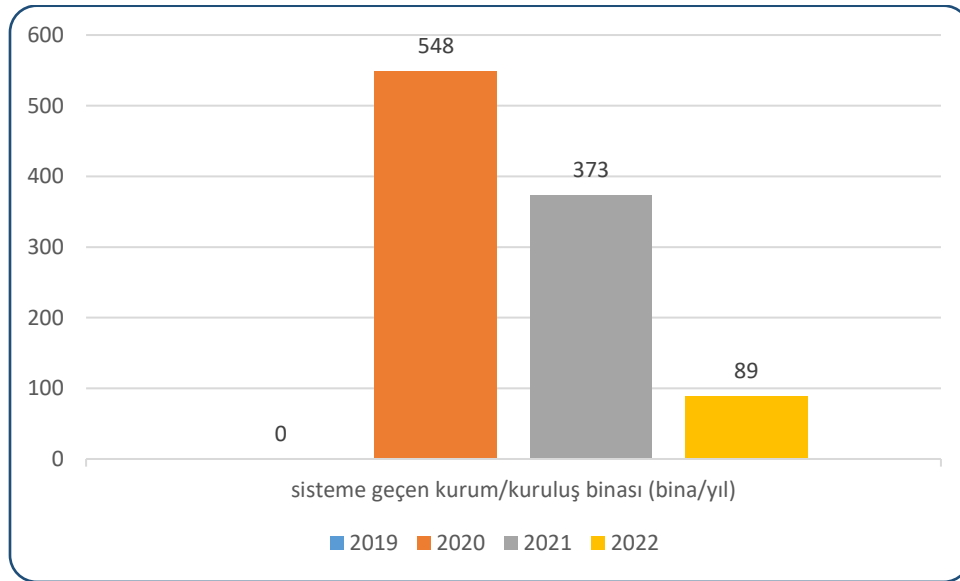
C.3.3. Sıfır Atık Belgesi Alan ve Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı

Çizelge C.26 – 2022 yılı itibariyle sıfır atık sistemini kuran ve belediye geneli temel seviye sıfır atık belgesini alan belediye sayısı (Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2023)

Sıfır Atık Yönetim Sistemine Geçmesi Gereken Mahalli İdareler	İl Genelindeki Toplam Sayı	Sıfır Atık Belgesi Alan Belediye Sayısı
Büyükşehir İlçe Belediyeleri (250.000 Nüfus ve üzeri)		
Büyükşehir İlçe Belediyeleri (250.000 Nüfus altı)		
Büyükşehir Dışındaki İl, İlçe, Belde Belediyeleri İl Merkez İlçe Belediyeleri	1 (Nevşehir Belediyesi)	1
Belediye Birlikleri	1 (Kapadokya İl Özel İdareleri ve Belediyeler Birliği)	1
Büyükşehir Dışındaki İl, İlçe, Belde Belediyeleri İl Merkez İlçe Belediyeleri Dışındaki Diğer Belediyeler	22 (Merkez belediye hariç diğer belediyeler)	22
İl Özel İdareleri Mücavir Alan Dışı	1 (Nevşehir İl ve İlçe Özel İdareleri)	1

Çizelge C.27 - 2022 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan (faaliyet bildiren) ve temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina yerleşkelerin sayısı
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2023)

Kurum Türü	Toplam Kurum Sayı	Sıfır Atık Belgesi alan bina/yerleşke sayısı
300 ve üzeri Konuta Sahip Siteler	4	4
Akaryakıt istasyonları ve Dinlenme Tesisleri	131	116
Alışveriş Merkezleri	2	2
Belediyeler	23	23
ÇŞİD İl Müdürlüğü	1	1
Eğitim Kurumları ve Yurtlar	340	340
Havalimanları	1	1
İl Özel İdareleri	1	1
İş merkezi ve Ticari Plazalar	15	0
Kamu Kurum ve Kuruluşları	208	205
Konaklama İşletmeleri	464	44
Limanlar	0	0
Organize Sanayi Bölgeleri	2	0
Sağlık Kuruluşları	63	27
Tren ve Otobüs Terminalleri	8	0
Zincir Marketler	175	171
Serbest Bölgeleri, Sanayi Siteleri	0	0
Laboratuvarlar, Hukuk Büroları, Dernek, Kooperatif, Çevre Danışmanlık Firmaları ve Meslek Kuruluşları, Tüzel Kişiliğe Sahip Kuruluşlar	0	0
Kafeterya ve Restoranlar	15	1
Kargo Şirketleri	12	7
27/11/2014 tarihli ve 29188 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği kapsamında ambalajlı ürün satışı yapan yerler	2	0

Grafik C.12 – Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen il genelindeki bina ve yerleşkelerin sayısı (aynı şekilde belediyeler içinde hazırlanmalıdır) (Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2023)

C.4. Ambalaj Atıkları

Çizelge C.28 - 2020 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları
(Nevşehir Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, 2022)

Ambalaj Cinsi	Toplanan Ambalaj Atığı Miktarı	Geri Kazanılan Ambalaj Atığı Miktarı
Plastik	-	490.623
Metal	-	-
Kompozit	-	-
Kağıt Karton	-	-
Cam	-	-
Ahşap	-	146.665
Karışık	2.631.333	-
Toplam	2.631.333	640.288

Çizelge C.29 - Kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Nevşehir Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, 2021)

Piyasaya Süren İşletme Sayısı	150
Ambalaj Üreticisi Sayısı	5
Tedarikçi Sayısı	9

Sistemden yıllara göre kayıtlı işletme sayıları verilerine ulaşılammıştır.

Çizelge C.30- 2022 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı
(e-İzin Uygulaması, 2023)

Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi (TAT) Sayısı Toplam	1. Tip TAT Sayısı	2. Tip TAT Sayısı	3. Tip TAT Sayısı
1	-	1	-

Çizelge C.31 - 2022 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(e-İzin Uygulaması, 2022)

Ambalaj Atığı Geri Kazanım Tesisi (GKT) Sayısı Toplam*	Plastik Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kağıt-Karton Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Cam Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Metal Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Ahşap Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kompozit Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Tekstil Ambalaj Atığı GKT Sayısı
3	3	2	2	2	2	-	2

*Bir geri kazanım tesisi birden fazla ambalaj atığı işleyebileceğinden toplam Geri Kazanım Tesis Sayısı farklı olabilir.

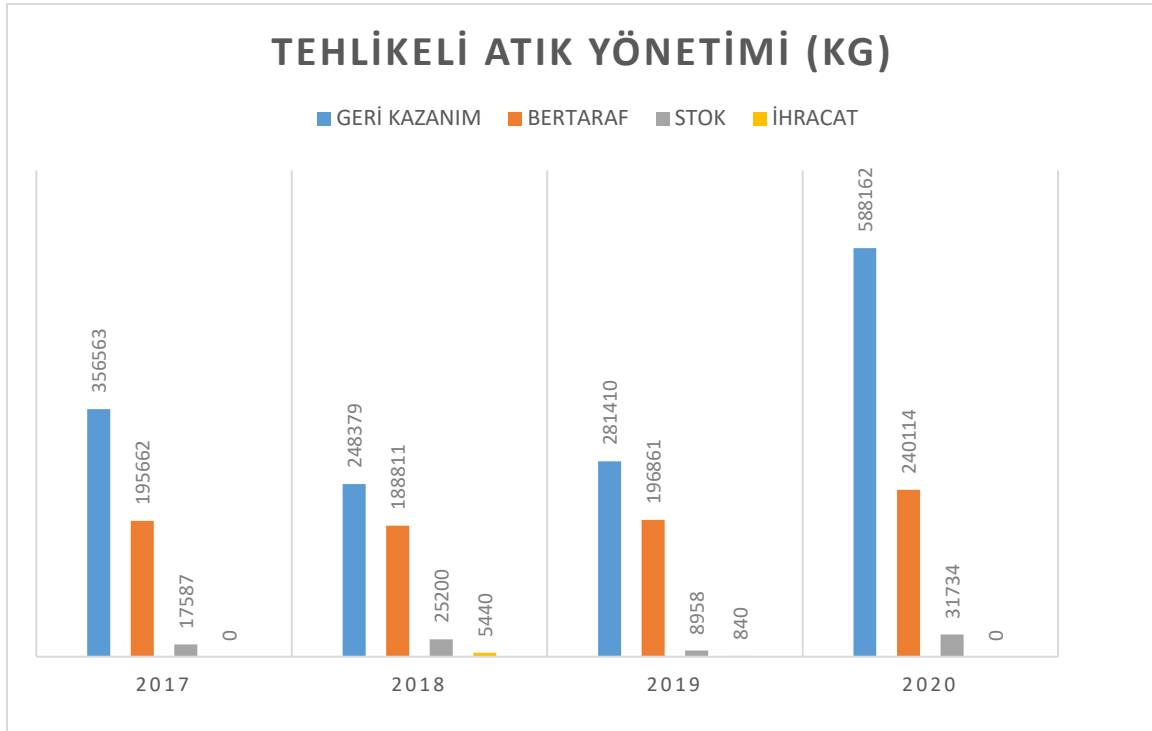

Grafik C.13– Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(e izin, 2023)

C.5. Tehlikeli Atıklar

İlimizde tehlikeli atık geri kazanımı yapan 5 tesis bulunmaktadır.

Firmalara ait tehlikeli atık bildirimleri, tehlikeli atık beyan sistemi üzerinden her yıl düzenli olarak yapılmakta olup ilimize ait 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 yılı rapor sonuçları aşağıda listelenmiştir.

Grafik C.14– Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi* (Atık Yönetim Uygulaması, 2023)

Çizelge C.32 - 2020 yılında atık işleme yöntemine göre atık miktarları* (Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

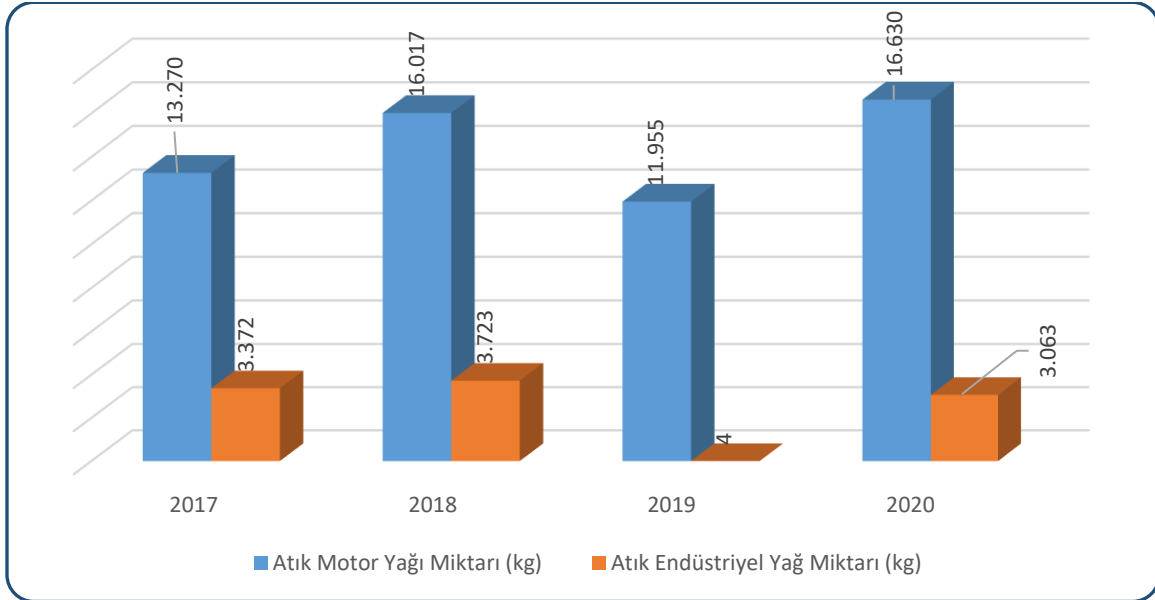
ATIK İŞLEME YÖNTEMİ	ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI	MİKTAR (kg)
R1	Enerji üretimi amacıyla başlıca yakıt olarak veya başka şekillerde kullanma	385997
R3	Solvent olarak kullanılmayan organik maddelerin ıslahı/ geri dönüşümü (kompost ve diğer biyolojik dönüşüm süreçleri dahil)	15028226
R4	Metallerin ve metal bileşiklerinin ıslahı/geri dönüşümü	5242076
R5	Diğer anorganik maddelerin ıslahı/geri dönüşümü	11840
R9	Kullanılmış yağların yeniden rafine edilmesi veya diğer tekrar kullanımları	21665
R12	Atıkların R1 ile R11 arasındaki işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere değişimi	1961137
R13	R1 ile R12 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atıkların stoklanması (atığın üretildiği alan içinde geçici depolama, toplama hariç)	222286
D5	Özel mühendislik gerektiren toprağın altında veya üstünde düzenli depolama (çevreden ve her biri ayrı olarak izole edilmiş ve örtülmüş hücreli depolama ve benzeri)	512969

D9	D1 ile D12 arasında verilen işlemlerden herhangi biri ile bertaraf edilen nihai bileşiklere veya karışımlara uygulanan ve bu ekin başka bir yerinde ifade edilmeyen fiziksel-kimyasal işlemler (örn: buharlaştırma, kurutma, kalsinasyon ve benzeri)	239330
D10	Yakma (karada)	784

*Atık Beyan Sisteminde yer alan tehlikeli atık verisi, atık üreticilerinin gerçekleştirdikleri beyanlardan oluşmakta olup edilen yılda atık üreticisinin tesisinde oluşan ve geri kazanım/bertaraf amacıyla atık işleme tesisine gönderilen tehlikeli atık verisini içermektedir.

Atık Yönetim Uygulaması üzerinden 2020 yılına ait veriler alınmıştır.

C.6. Atık Yağlar

Grafik C.15– Yıllar itibariyle ilinde atık madeni yağ miktarları &
(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

Çizelge C.33 – 2020 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları
(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

& Ek yakıt olarak kullanım dahildir.

Geri kazanım ^{&} (kg)	Nihai bertaraf (kg)	İhracat (kg)	Stok (kg)
19.693	0	0	150

C.7. Atık Pil ve Akümülatörler

Çizelge C.34 – Yıllar itibariyle atık akü ve pil miktarı (kg)*

(Atık Yönetim Uygulaması, yıl)

2014	2015	2016	2017	2018	2020
1438	13425	41063	27159	11194	83649

*Atık kodları:

160601 Kurşunlu piller ve akümülatörler

160602 Nikel kadmiyum piller

160603 Cıva içeren piller

160604 Alkali piller (16 06 03 hariç)

160605 Diğer piller ve akümülatörler

160606 Piller ve akümülatörlerden ayrı toplanmış elektrolitler

200133 16 06 01, 16 06 02 veya 16 06 03'un altında geçen pil ve akümülatörler ve bu pilleri içeren sınıflandırılmamış karışık pil ve akümülatörler

200134 20 01 33 dışındaki pil ve akümülatörler

C.8. Bitkisel Atık Yağlar

Çizelge C.35 – 2020 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler

(Atık Yönetim Uygulaması, 2022)

Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Lisansı Verilen Tesisi Sayısı ¹	Bitkisel Atık Yağ Miktarı (kg) ²		Lisans Alan Geri Kazanım Tesisi Sayısı
	Kullanılmış Kızartmalık Yağ (20 01 26*)	Kullanım Ömrü Dolmuş Yağlar (20 01 25)	
-	42.329	-	-

¹ Bitkisel atık yağlar için 6.6.2015 tarihinden önce verilen Bitkisel Atık Yağ Geçici Depolama İzinleri dahil

² Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok hariç olarak değerlendirilmektedir.

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler

Çizelge C.36 – 2020 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler

(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

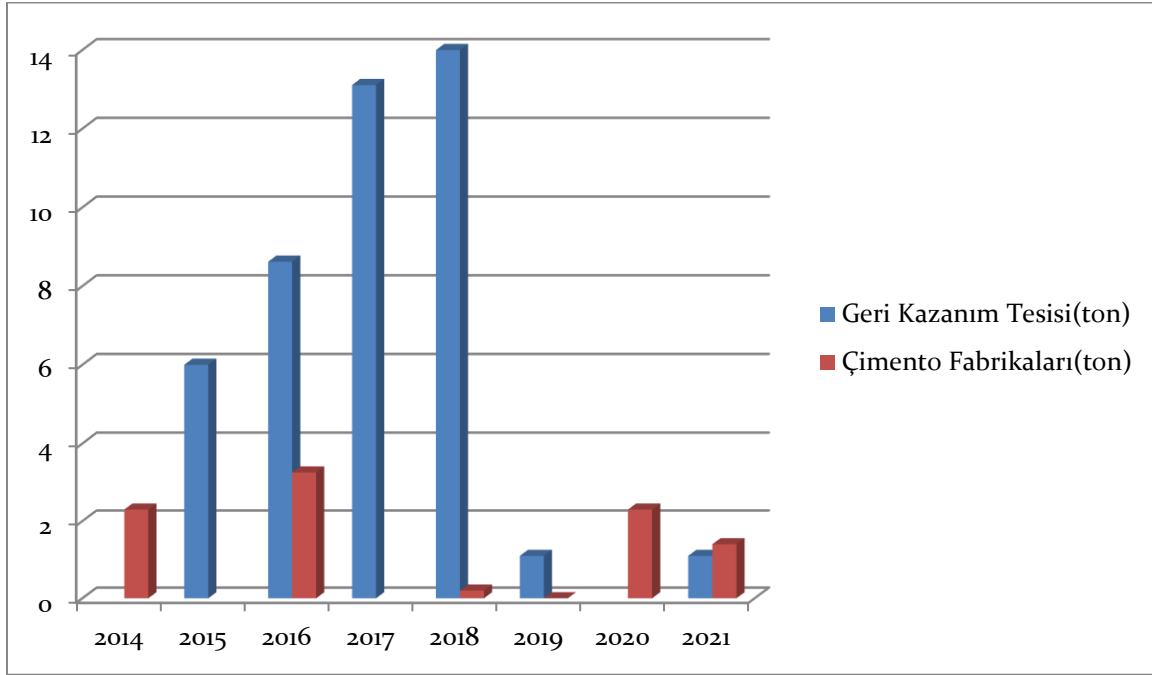
ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)					
ÖTL Geçici Depolama Alanı Sayısı	Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi Sayısı	Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
2	-	yok	yok	yok	-

Çizelge C.37 – Yıllar itibariyle toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)

(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

	2014	2015	2016	2017	2018	2020
Geri Kazanım Tesisi	yok	6	8,62	13,11	14	yok
AYT Tesisi	2,3	-	3,26	-	0,2	2,3

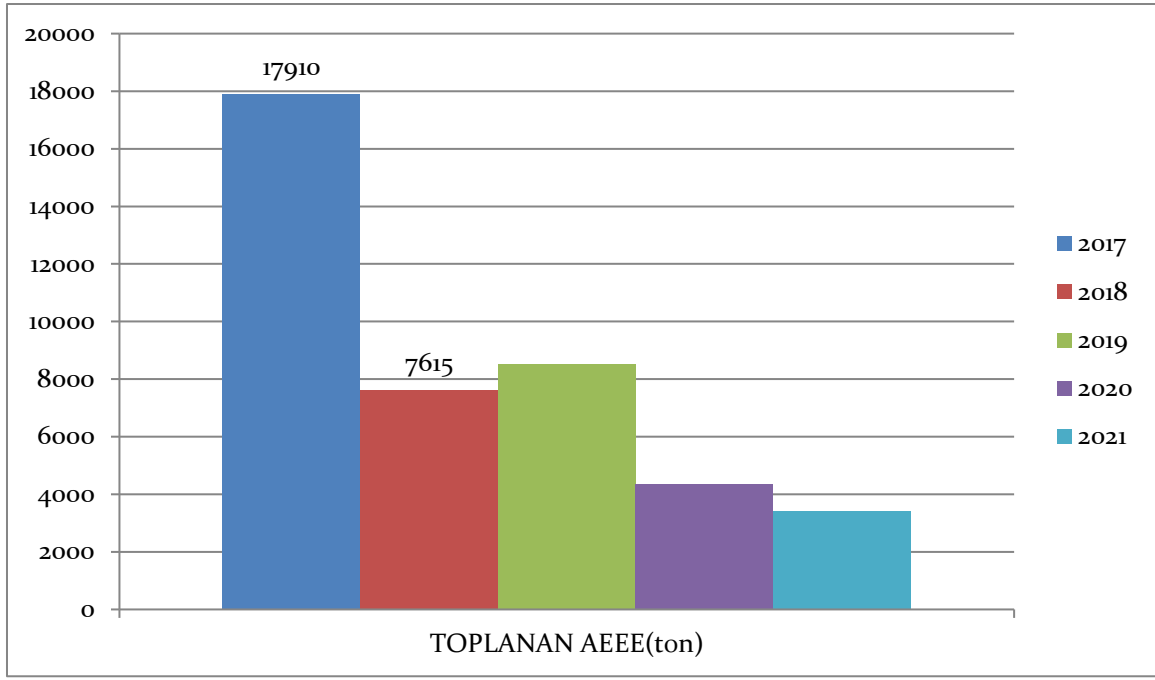
Atık üreticileri tarafından Atık Beyan Sistemine gerçekleştirilen beyanlardan elde edilen atık pil ve akümülatörlerin toplam miktarını gösterir.

Grafik C.16 – Yıllar itibariyle toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)
(Atık Yönetim Uygulaması, 2022)

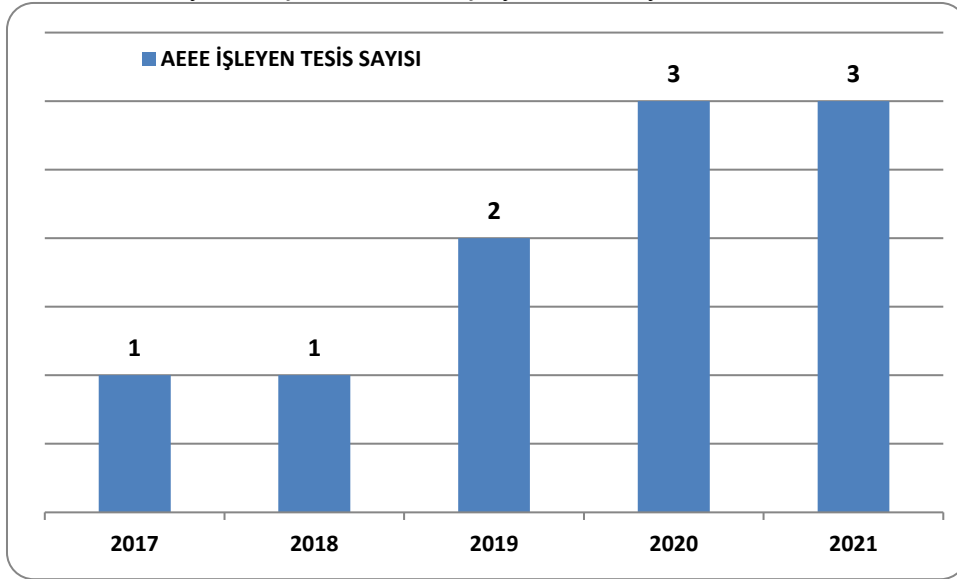
C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar

İlimizde AEEE Getirme Merkezi bulunmamaktadır. AEEE işleyen tesisi sayısı 3 adettir. Belediyeler Tarafından Oluşturulan AEEE Getirme Merkezi bulunmamakla beraber atık işleme tesislerine gelen atık miktarlarına Atık Yönetim Uygulaması Dinamik Raporlama kısmından ulaşılmıştır.

Grafik C.17 - Yıllar itibariyle atık elektrikli ve elektronik eşya miktarları (ton)
(Atık Yönetim Uygulaması, 2022)

2022 ve 2023 yılları için de AEEE işleyen tesis sayısı 3'tür.

Grafik C.18 - Yıllar itibariyle AEEE işleyen tesis sayısı
(e-izin, 2022)

Çizelge C.38 – 2020 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar
(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

AEEE'nin Biriktirildiği Atık Getirme Merkezleri Sayısı	AEEE'lerin Biriktirildiği Aktarma Merkezleri Sayısı	AEEE İşleme Tesisi Sayısı	Atık Getirme Merkezlerinde ve Aktarma Merkezlerinde Biriktirilen AEEE Miktarı (ton)	İşlenen AEEE Miktarı (ton)
yok	yok	yok	3	3413

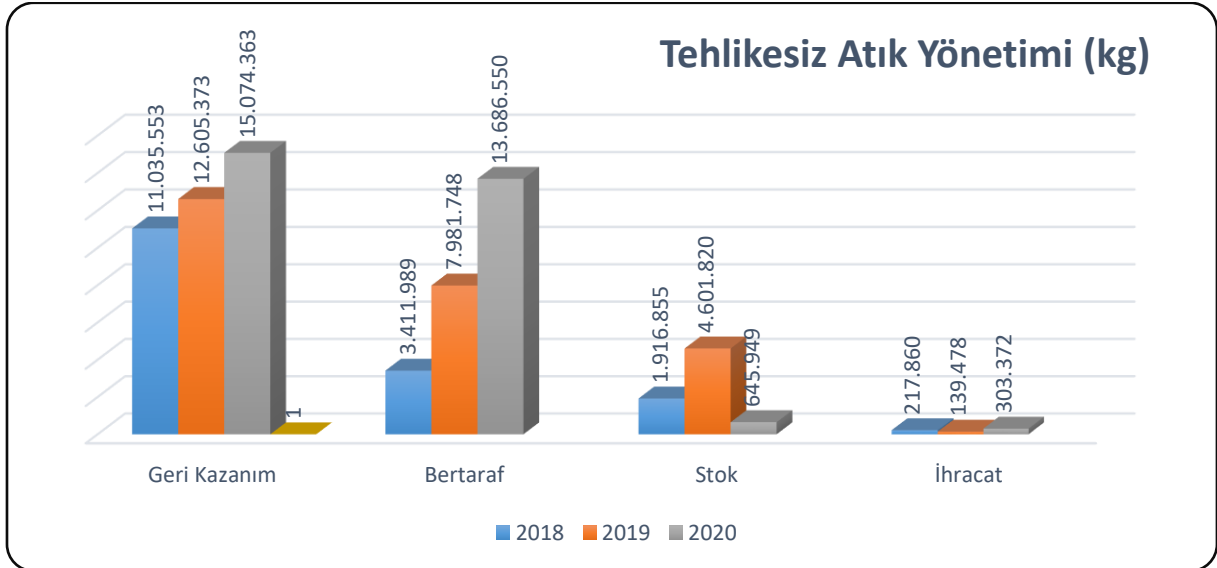
C.11. Ömrünü Tamamlamış Araçlar

Çizelge C.39 – 2021 yılı teslim alınan ÖTA sayısı
(Kaynak, yıl) (Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

ÖTA Teslim Yerleri Sayısı	ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı	ÖTA İşleme Tesisi Sayısı	Teslim Alınan ÖTA Sayısı	İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
2	-	-	-	-

C.12. Tehlikesiz Atıklar

2020 yılına ait tehlikesiz atıklar için geri kazanım, bertaraf, stok ve ihracat bilgilerine ilişkin grafik aşağıdadır.

Grafik C.19– Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikesiz atık yönetimi
(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

Çizelge C.40 – 2020 yılı tehlikesiz atıkların miktarı ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri
(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

ATIK İŞLEME YÖNTEMİ	ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI	MİKTAR (Kg.)
D5	Tesis Dışı	512969
R1	Tesis Dışı	382820
R12	Tesis Dışı	1688152
R13	Tesis Dışı	201
R3	Tesis Dışı	15028226
R4	Tesis Dışı	5173826
R5	Tesis Dışı	11840
-	Stok	440

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

İlimizde Demir Çelik Sektörü Mevcut Değildir.

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

İlimizde termik santral bulunmamaktadır.

C.12.3 Atıksu Arıtma Çamurları

İlimizde Belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurları geçirimsiz zeminde bekletilmektedir. Sanayiden kaynaklı arıtma çamurlarının da dolgu malzemesi olarak kullanıldığı, bazı tesislerin de arıtma çamurlarını lisanslı tesislere gönderdiği beyan edilmektedir.

C.13. Tıbbi Atıklar

İlimizde tıbbi atıklar Kapadokya İl Özel İdareleri ve Belediyeler Birliği adına özel bir lisanslı firmaya toplatılarak Sulusaray Kasabası İçmece Mevkiinde bulunan lisanlı sterilizasyon tesisinde bertaraf edilmektedir.

İlimizde Tıbbi atıkların yönetimi Kapadokya İl Özel İdareleri ve Belediyeler Birliği tarafından yapılmaktadır. Tıbbi atıkların toplanması ve sterilizasyon tesisinde Turanlar Çevre Tekn. Müh. Taah. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından yapılmaktadır.

Çizelge C.41 – 2022 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı
(Nevşehir Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi, 2023)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atık Taşıma araç sayısı		Toplanan tıbbi atık miktarı	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesisi Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu		ton/yıl	Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın
Nevşehir	x		x				x	Nevşehir	Turanlar Çevre Tekn. Müh. Taah. ve Tic. Ltd. Şti.	Nevşehir

Çizelge C.42 - Yıllara göre tıbbi atık miktarı
(Nevşehir Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi, 2023)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	189,744	204,994	202,720	202,142	214,207	223,927	262,846	320,901	271.024

C.14. Maden Atıkları

İlimizde daha çok taş ocağı ve pomza ocağı faaliyeti yapılmaktadır ayrıca maden zenginleştirme tesisi yoktur.

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

Çizelge C.43 – 2022 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı
(e-izin, 04/07/2023)

Düzenli Depolama Tesisi Sayısı (Belediye)	1
Lisanslı Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi ve Geri Kazanım Tesisi Sayısı	4
Tehlikeli Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	6
Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	yok
Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	yok
Atık Pil ve Akümülatör Geri Kazanım Tesisi Sayısı	yok
Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım Tesisi Sayısı	yok
Ömrünü Tamamlamış Araç Geçici Depolama Alanı Sayısı	yok
Ömrünü Tamamlamış Araç İşleme Tesisi Sayısı	yok
Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi Sayısı	1
Tehlikesiz Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	13
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme Tesisi Sayısı	2
Maden Atığı Bertaraf Tesisi Sayısı	yok
Atık Yağ Rafinasyon Tesisi Sayısı	yok

Kaynaklar

Atık Yönetim Uygulaması
Ambalaj Bilgi Sistemi
Sıfır Atık Bilgi Sistemi
Çevre İzin ve Lisans Uygulaması
Nevşehir Belediyesi

Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

İlde “Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik” kapsamında 2 adet firma vardır.

Çizelge Ç.44 – 2022 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü, 2022)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	1
Üst Seviye	1
TOPLAM	2

2022 yılında yapılan çevre denetimlerinde BEKRA denetimi yapılan kuruluş sayıları Çizelge Ç.52’de yer almaktadır.

Çizelge Ç.45 – 2022 yılında BEKRA denetimi yapılan kuruluş sayısı

KURULUŞ	DENETİM SAYISI
Alt Seviye	1
Üst Seviye	1
Kapsam Dışı	-
TOPLAM	2

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde 1 adet alt seviyeli 1 adet üst seviyeli olmak üzere BEKRA kapsamında 2 adet tesis bulunmaktadır.

Kaynaklar

BEKRA Bildirim Sistemi ve E-Denetim Uygulaması

D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

D.1. Flora

Göreme Tepeleri, Dünya Doğal Hayatı Koruma Vakfı (WWF-Türkiye) tarafından “Önemli Bitki Alanı (ÖBA)” olarak belirlenmiştir. Tarih öncesinden günümüze insan yerleşimlerinin sürdürüldüğü bu alan, günümüze kadar ulaşan önemli step bitki topluluklarını koruyabilmiş olup milli park sınırı içinde yaklaşık 650 taksonun varlığı saptanmıştır. Bunlardan 118'i Türkiye'ye özgüdür (endemiktir). Göreme Tepeleri ÖBA'da ülke çapında 23 nadir bitki bulunur: Örneğin, *Ferulahalophila* bu yöreden başka sadece Tuz Gölü ve Konya çevresindeki tuzcul steplere özgü bir bitkidir. *F. halophila* aynı zamanda Bern Sözleşmesi Ek Liste I'de de yer almaktadır. Ayrıca bu alan Bern Sözleşmesi kapsamında Tehlike Altındaki Habitatlar arasındaki İran-Anadolu stepleri kapsamındadır. Diğer taraftan Dünya Mirası Listesi'ne alınmış olan Göreme Tepeleri ÖBA, Milli Park olarak da koruma altındadır.

D.2. Fauna

- a) Memeliler: Kurt (*Canis lupus*), Tilki (*Vulpes vulpes*), Su tipi (*Lutra lutra*), Porsuk (Meles meles), Sansar (*Martes foina*), Tavşan (*Lepus europaeus*)
- b) Kuşlar: Keklik (*Alectoris graeca*), Bildircin (*Coturnix coturnix*), Güvercin (*Columba livia*), Doğan (*Falco sp.*)
- c) Sürüngenler: Kaplumbağa (*Testudo graeca*), Kertenkele (*Lucertaviridis*).
- d) Balıklar: Yayın (*Silurus glanis*), Sazan (*Cyprinus carpio*)

D.3. Ormanlar, Milli Parklar ve Tabiat Parkları

D.3.1. Ormanlar

Nevşehir ilinin orman alanı eski amenajman plan verilerine (2002-2011) göre 7055,5 ha. iken 2017 yılında yapılan yeni amenajman planına göre ormanlık alanları, yapılan ağaçlandırma çalışmaları neticesinde iki katından fazla artarak 14938,1 ha.'ya ulaşmıştır. Tahsis alınarak, Tescil harici veya Hazine alanlarında yapılan ağaçlandırmalarla beraber ilimiz fiili orman alanları artmaya devam etmektedir. Ormanlık alanlar il genel alanının %2,8'lik kısmını oluşturmaktadır. Verimli orman alanları 7336,0 ha, verimsiz orman alanı 7602,1 ha'dır. Ormanların 7015,6 ha. kısmını tohum ve sürgün kökenli olan Meşe ve Ardıç türlerindeki Doğal ormanlar oluşturmaktadır. 7604,5 ha.'lık kısmı ise ağaçlandırma yoluyla ekim ve dikim yapılarak tesis edilmiş ormanlık alanlardır. Ormanlık alanlar Meşe, Ardıç, Sedir, Karaçam, Ardıç, Badem ve Mahlep türlerinden oluşmaktadır.

D.3.2. Milli Parklar

Göreme Tarihi Milli Parkı İç Anadolu Bölgesi'nde Nevşehir İli Sınırları İçerisinde yer almaktadır. Göreme ve çevresinin Milli Park olarak ayrılması 1967 yılında düşünülmüş ve bu yıllarda Milli Parkın uzun devreli gelişim planı yapılmıştır. Ancak o dönemde yürürlükte bulunan 6831 sayılı yasanın 25.maddesine göre yalnız orman rejimine giren alanlar Milli Park olarak ayrılabilirdiğinden bu plan uygulamaya konamamıştır.2873 sayılı yasanın 1983 yılında yayınlanması ile birlikte Göreme Tarihi Milli Parkı'nın kuruluş yolu da açılmış ve 30.10.1986 tarih 86/11135 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Milli Parkın ilanı gerçekleştirilmiştir.

Harita D.5 -Göreme Tarihi Milli Park Alanı

D.3.3. Tabiat Parkları

İlimizde tabiat parkı yoktur.

D.4. Çayır ve Mera

İlde mevcut çayır ve mera alanı 70000 ha. dır. İlimizde bulunan çayır ve mera alanları ülke genelinde olduğu gibi 6-7. Sınıf tarım alanı olup verimsiz mera türüdür.

D.5. Sulak Alanlar

İlimizde Kızılırmak nehri geçtiğinden dolayı sulak alanların korunması işlemleri Nevşehir Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğüne yürütülmektedir. İlimizde Ramsar sözleşmesine belirlenmiş sulak alan bulunmamaktadır.

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

D.6.1. Tabiat Anıtları

İlimiz sınırları içerisinde tabiat anıtı bulunmamaktadır.

D.6.2. Tabiatı Koruma Alanları

İlimiz sınırları içerisinde tabiatı koruma alanı bulunmamaktadır.

D.6.3. Anıt Ağaçlar

1-Nevşehir İli, Avanos İlçesi, Özkonak Beldesi, 758 parsel numaralı taşınmaz üzerinde, tescil fişinde 25 metre boyunda, 1.80 metre eninde olduğu belirtilen yaşlı palamut ağacı bulunmaktadır.

Resim D.1-Anıt Ağaç(palamut ağacı)

2-Nevşehir İli, Gülşehir İlçesi, Yeşilöz Köyü, 1 parsel numaralı taşınmaz üzerinde, tescil fişinde 6.80 metre boyunda, 6.30 metre eninde olduğu belirtilen yaşlı karadut ağacı bulunmaktadır.

Resim D.2-Anıt Ağaç(Karadut ağacı)

D.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri

İlimiz sınırları içerisinde özel çevre koruma bölgesi bulunmamaktadır.

D.6.5. Doğal Sit Alanları

17.08.2011 tarih ve 28028 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe giren 648 sayılı KHK ile değişik 2863 sayılı “Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu’nun Ek.4 maddesi uyarınca Bakanlık Makamı’nın 16.12.2011 tarih ve 1897 sayılı Olur’u ile Nevşehir Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Koordinasyonunda olmak üzere Nevşehir-Kırşehir-Niğde-Aksaray illerinden sorumlu Nevşehir Tabiat Varlıkları Koruma Bölge Komisyonu teşekkül ettirilmiş olup, 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi doğrultusunda iş ve işlemler yürütülmektedir.

Bölge Komisyonlarının görev alanına giren illerdeki Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri arasında koordinasyonu sağlanması ve komisyonun sekreteryasına ilişkin iş ve işlemlerin yürütülmesi konusunda ilgili Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü bünyesindeki Tabiat Varlıklarını Koruma Şube Müdürlükleri görevlendirilmiştir.

7174 sayılı Kapadokya Alanı Hakkında Kanun kapsamında Doğal Sit Alanlarının büyük bölümünde denetim ve izin yetkileri Kapadokya Başkanlığına devredilmiş bulunmaktadır.

DOĞAL SİT ALANLARI ALAN DAĞILIMI			
Alan Adı	Adet	Alan (m ²)	Oran %
I. Derece Doğal Sit	17	230.754.722,59	64,03
II. Derece Doğal Sit	4	6.236.893,15	1,73
III. Derece Doğal Sit	19	122.323.837,67	33,94
Kesin Korunacak Hassas Alan	1	135.171,46	0,04
Nitelikli Doğal Koruma Alanı	2	752.595,70	0,21
Sürdürülebilir Koruma Ve Kontrollü Kullanım Alanı	2	201.486,03	0,06
TOPLAM	45	360.404.706,60	100

D.7. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

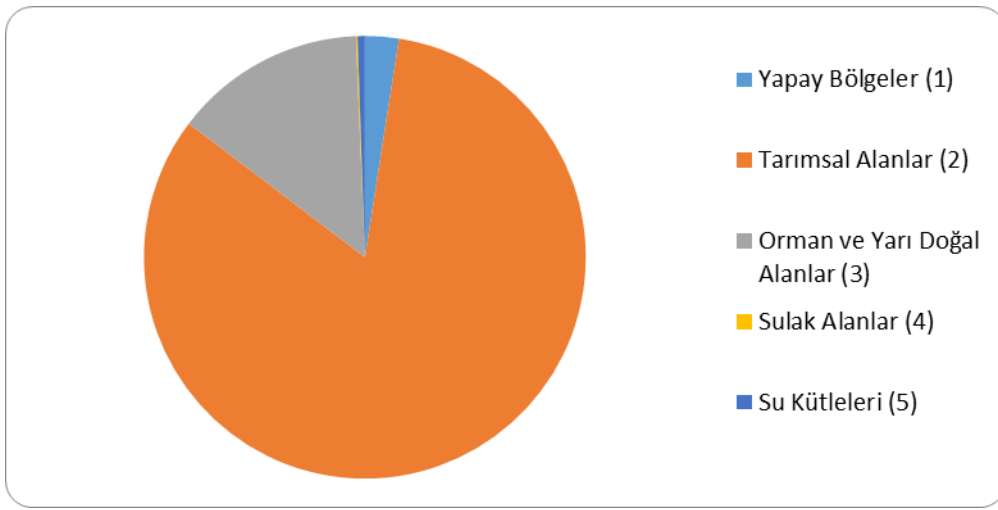
<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/27/Milli-Parklar>
<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/31/Sulak-Alanlar>
<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/28/Tabiat-Parklari>
<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/29/Tabiat-Anitlari>
<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/30/Tabiat-Koruma-Alanlari>
<https://ockb.csb.gov.tr/>

E. ARAZİ KULLANIMI

E.1. Arazi Kullanım Verileri

İlimizde arazi kullanım durumu aşağıda özetlenmiştir.

Yapay Bölgeler (1)	13562,43	% 2,47
Tarımsal Alanlar(2)	454578,83 ha	% 82,85
Orman ve Yarı Doğal Alanlar (3)	76962,04 ha	% 14,03
Sulak Alanlar (4)	639,34 ha	% 0,12
Su Kütleleri (5)	2905,34 ha	% 0,53

Grafik E.20– Arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması

(<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr>, 2022)

Çizelge E.46 – Arazi kullanım sınıflandırması

(https://corinecbs.tarimorman.gov.tr, 2023)

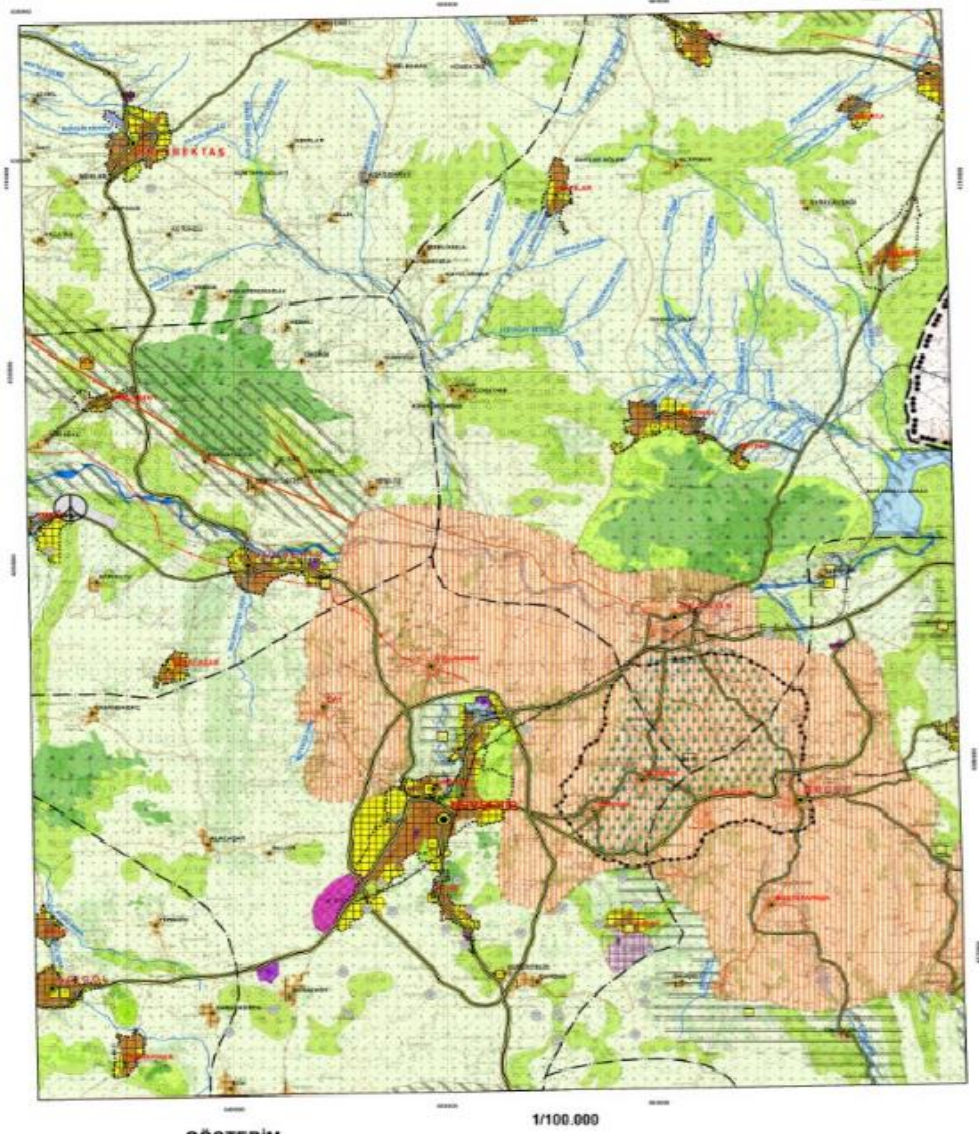
	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ									
	1990		2000		2006		2012		2018	
Arazi Sınıfı	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1) Yapay Alanlar	10.197,40	1,86	11.142,89	2,03	10.923,21	1,99	12.790,27	2,33	13.562,43	2,47
2) Tarımsal Alanlar	458.448,16	83,56	451.123,12	82,22	459.021,95	83,66	455.569,58	83,03	454.578,83	82,85
3) Orman ve Yarı Doğal Alanlar	77.780,17	14,18	83.967,30	15,31	76.266,05	13,90	76.976,33	14,03	76.962,04	14,03
4) Sulak Alanlar	441,32	0,08	441,32	0,08	639,34	0,12	639,34	0,12	639,34	0,12
5) Su Yapıları	1.780,93	0,32	1.973,36	0,36	1.797,44	0,33	2.672,47	0,49	2.905,34	0,53
TOPLAM	548.647,98	100	548.647,99	100	548.647,99	100	548.647,98	100	548.647,98	100

E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre Düzeni Planı

İlimize ait Çevre düzeni planı aşağıdadır.

KIRŞEHİR - NEVŞEHİR - NİĞDE - AKSARAY PLANLAMA BÖLGESİ
1/100.000 ÖLÇEKLI ÇEVRE DÜZENİ PLANI
KAYSERİ-K33

Harita E.6 – Nevşehir ilinin Çevre Düzeni Planı
(Nevşehir Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, 2022)

E.3. Sonuç ve Değerlendirme

Bölgemize ait ilk sit alanı ilanı Kültür Bakanlığı Gayrimenkul Eski eserler ve anıtlar Yüksek Kurul Başkanlığının 10.07.1976 tarih ve A69 sayılı kararı ile belirlenmiştir. Bu kararla belirlenen sit alanlarına ait kararlar, 23/07/1983 tarih ve 18113 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunca verilmiştir. Arazi kullanımında tarımsal alanlar %82,85 ile ilk sıradadır

Kaynaklar

Tarım ve Orman Bakanlığı (<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr/>)
Nevşehir Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

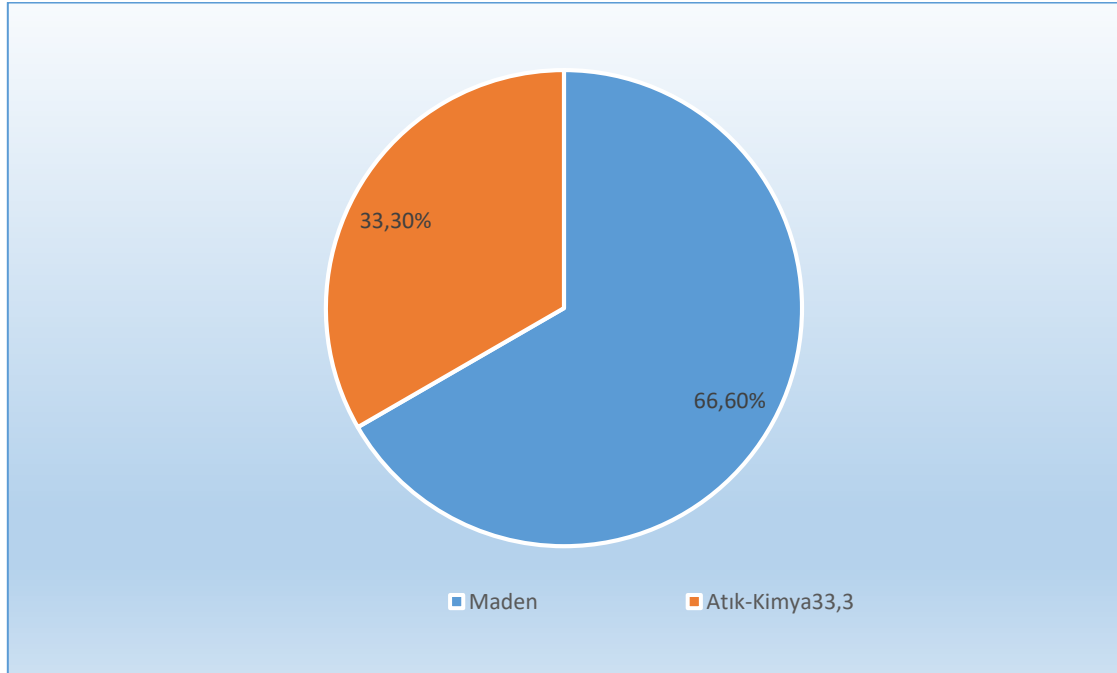
F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

F.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi İşlemleri

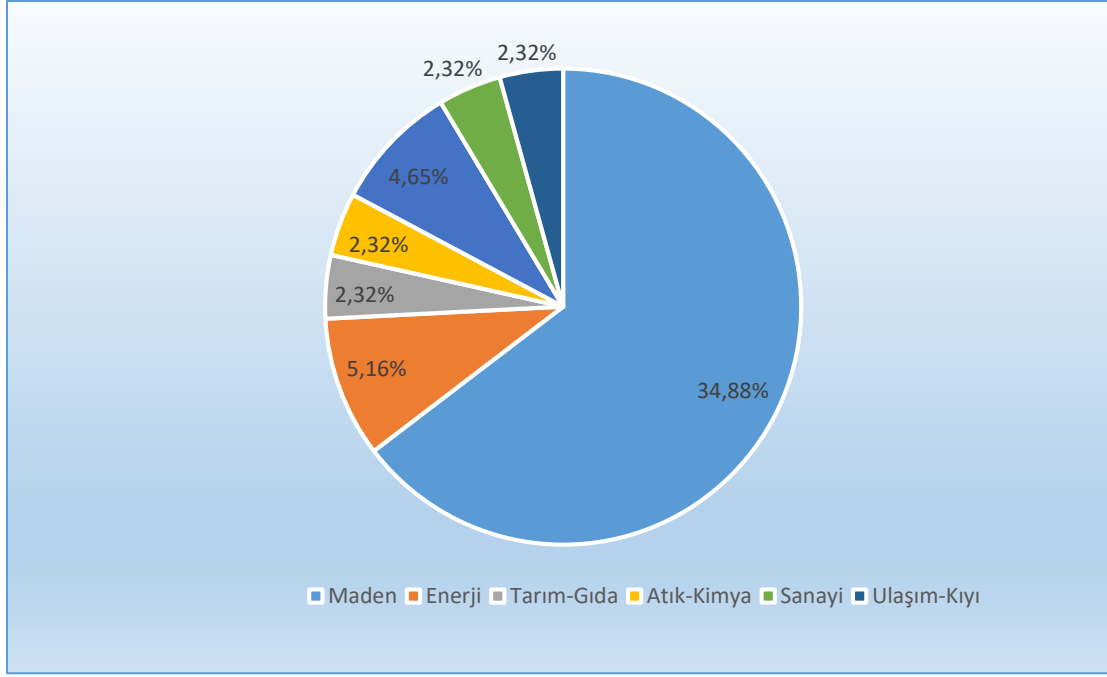
Çizelge F.47 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2022 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı*
(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2023)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	15	22	1	1	1	1	2	43
ÇED Gereklidir	-	-	-	-	-	-	-	-
ÇED Olumlu Kararı	2	-	-	-	1	-	-	3
ÇED Olumsuz Kararı	-	-	-	-	-	-	-	-
İade/İptal	-	2	-	-	-	-	-	-

* ÇED Yönetmeliğine tabi faaliyetlerin bir kısmı birden fazla ili kapsadığı durumlarda her il ayrı ayrı bildirimde bulunduğu için ÇED karar sayılarında mükerrerlikler oluşmaktadır. Bilindiği üzere ÇED Yönetmeliğine tabi faaliyetlerin ÇED sürecinin yürütülmesinde Bakanlığımızca ÇED sürecini yürütecek koordinatör il e-ÇED sisteminden ilgili Daire Başkanlığınca belirlendiğinden koordinatör il olarak belirlenen ilin ÇED kararını tabloya işlemesi gerekmektedir.

Grafik F.21– 2022 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2023)

Grafik F.22– 2022 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2023)

Çizelge F.48 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2014-2022 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 05/ 2023)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
46	685	205	185	77	60	175	1433

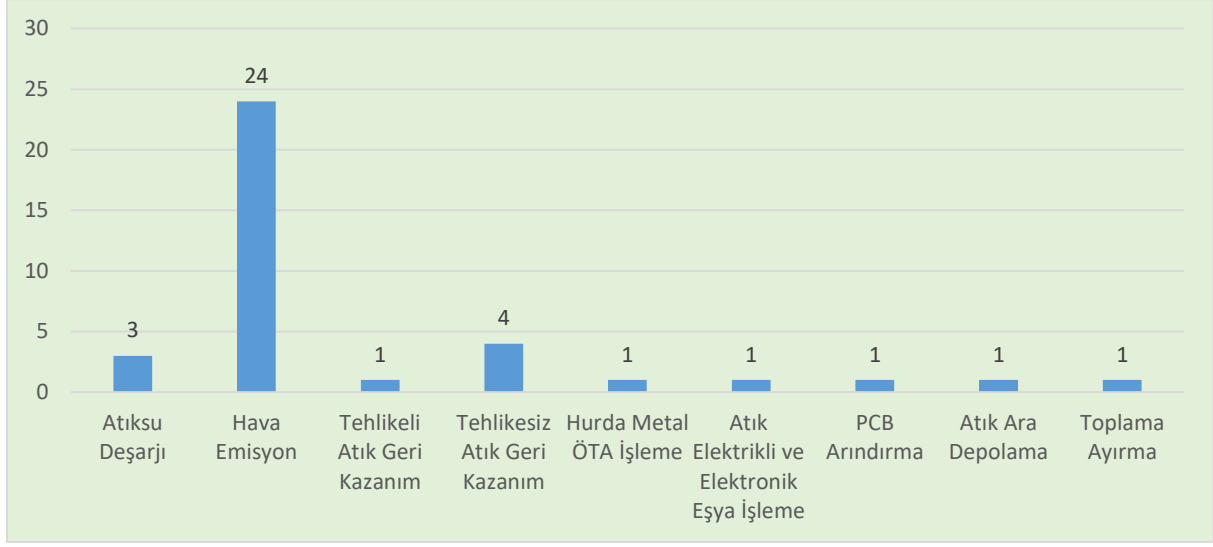
Çizelge F.49 – 2014-2022 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 05/2023)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
2	2	1	-	-	-	1	6

F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çizelge F.50 – 2022 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzin ve Lisansı Belgesi sayıları
(e-İzin Yazılımı, 2023)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	4	22	26
Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisans Belgesi	1	27	28
Çevre İzni Muafiyet Sayısı			
TOPLAM	5	49	

Grafik F.23 – 2022 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı
(e-izin yazılımı, 2023)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

Çevre İzin ve Lisans Uygulamasından 2022 yılı içerisinde 26 tane Geçici Faaliyet Belgesi, 28 tane de Çevre İzin ve Lisans Belgesi verilmiştir. Ayrıca 43 tane ÇED Gerekli Değildir Kararı verilmiştir.

Kaynaklar

Nevşehir Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
e-ÇED Yazılımı
e-İzin Yazılımı

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

G.1. Çevre Denetimleri

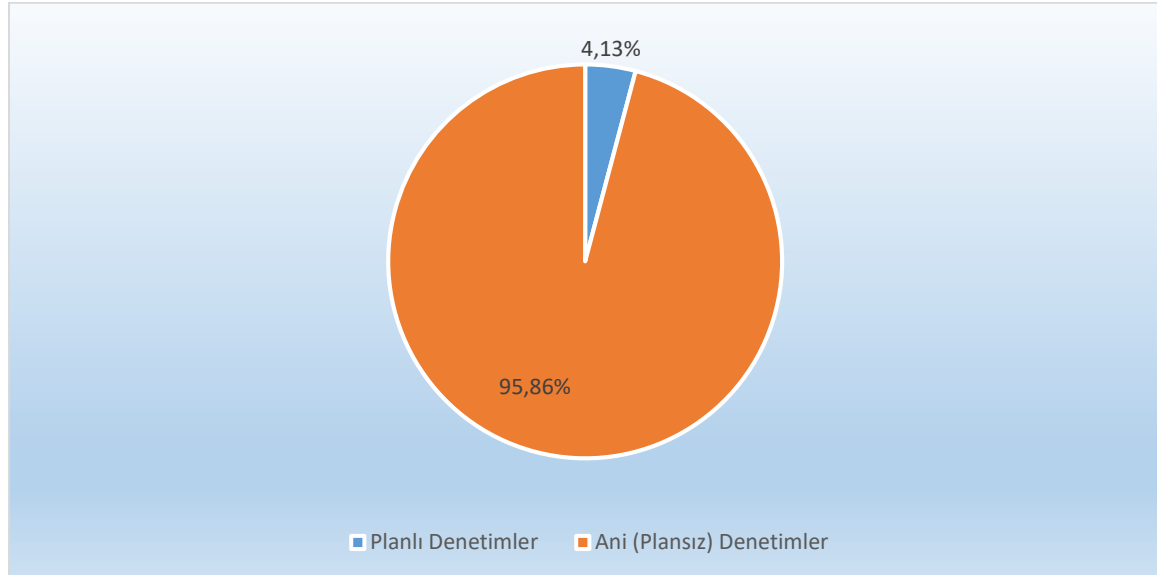
Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde İl Müdürlüğü tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİDİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında

ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİDİM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge G.51 - 2022 yılında ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı
(e-denetim yazılımı, 2023)

Denetimler	Toplam
Planlı denetimler	18
Plansız (ani+şikâyet) denetimler	402+15
Genel toplam	435

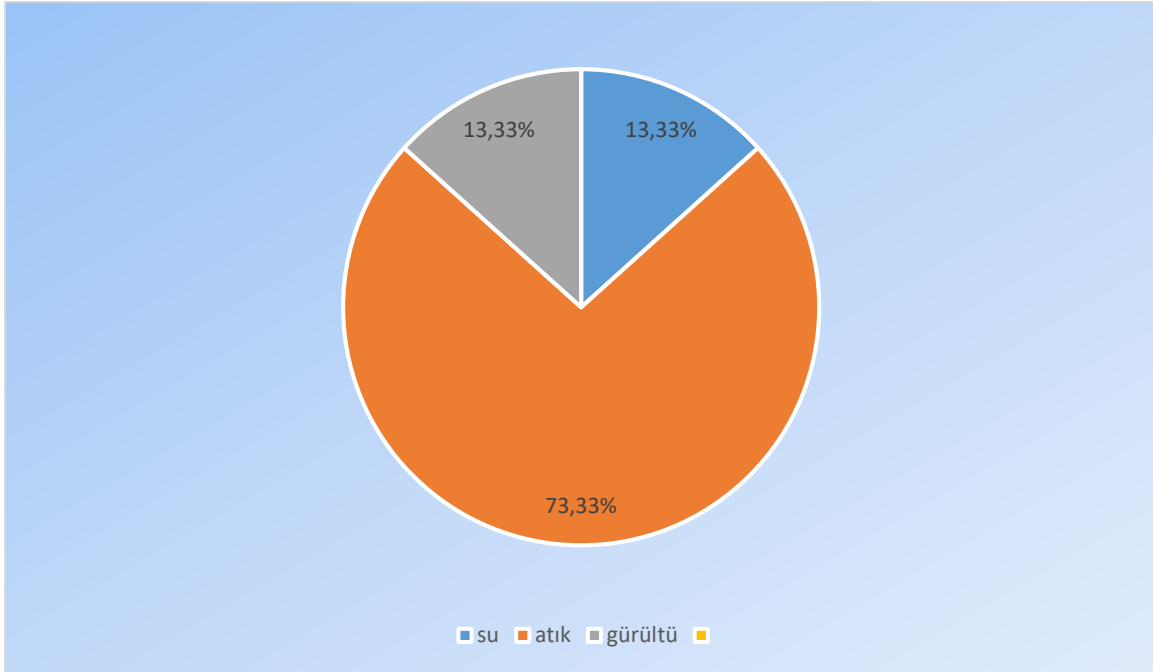
Grafik G.24 – ÇŞİDİM tarafından 2022 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2023)

G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge G.52 – 2022 yılında ÇŞİDİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2023)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	0	2	0	11	0	2	-	15
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	0	2	0	11	0	2	-	15
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	-	100	-	100	-	100	-	100

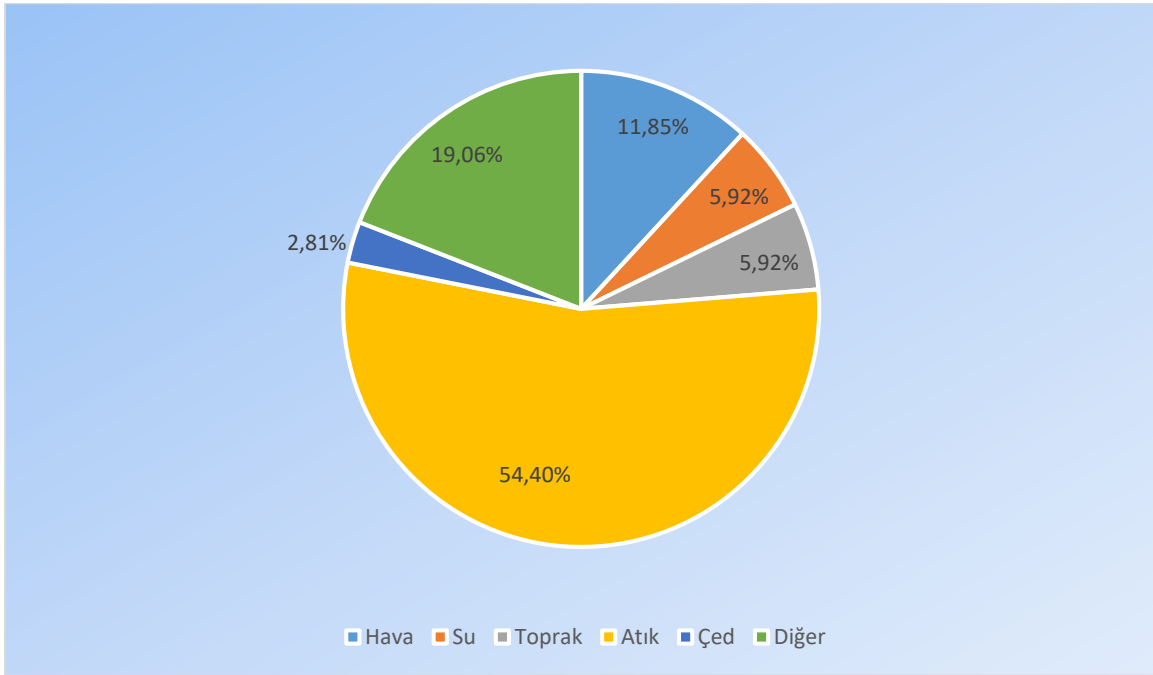
Grafik G.25 – 2022 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2023)

G.3. İdari Yaptırımlar

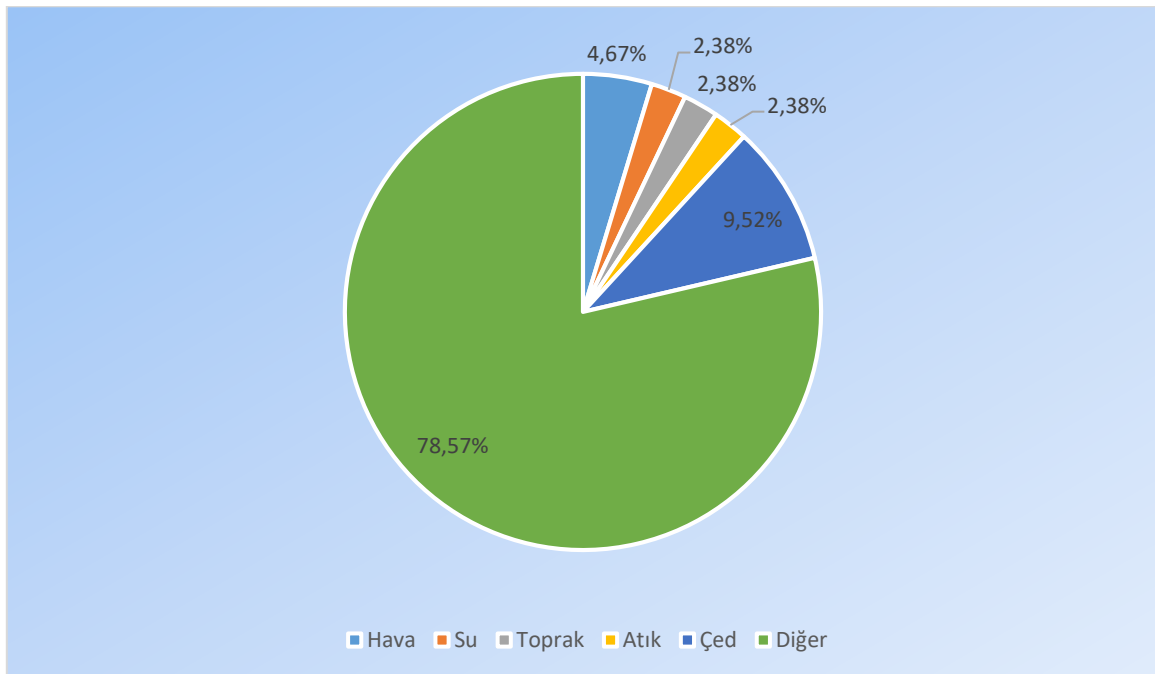
Çizelge G.53 – 2022 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı
(e-denetim yazılımı, 2023)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	263.032,00	131.516,00	131.516,00	1.207.155,00	-	-	62.419,00	423.089,00	2.218.727,00
Uygulanan Ceza Sayısı	2	1	1	1	-	-	4	33	42

Anız yangını ile ilgili 3 adet ceza uygulanmış olup ceza miktarı 8.118,37 TL; egzoz ile ilgili 18 adet ceza uygulanmış, ceza miktarı 50.670,00 TL; PGD'den 4 adet ceza uygulanmış, ceza miktarı ise 101.461,00 TL'dir.

Grafik G.26 – 2022 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2023)

Grafik G.27 - 2022 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2023)

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

İlimizde 2022 yılı içerisinde 6 işletmeye faaliyet durdurması yapılmıştır.

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde 2022 yılı içerisinde 435 adet denetim yapılmış olup bunların 18'si planlı, 417 tanesi de plansız (ani+şikayet)'dir. Hava, su, toprak, atık, ÇED ve diğer konularda 42 adet ceza uygulanmış olup toplamda 2.218.727,00 ceza uygulanmıştır.

Kaynaklar

Nevşehir Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
e-Denetim Yazılımı

H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

İlimizde gerek kamu kurum ve kuruluşları olsun gerekse özel sektörden gelen talepler olsun eğitim talepleri değerlendirilmektedir. Çevre haftasında okullarda eğitim verilmiştir.

Kaynaklar

Nevşehir Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü